

krijgbaar was en alles wijst erop, dat de positie in de eerstvolgende weken gemakkelijk zal blijven.

De discountmarkt was onder invloed van de geldmarkt bepaald flauw en prima 3-maands wissels liepen terug van $2\frac{1}{16}$ tot $1\frac{15}{16}$ —2 pCt. Ook de toewijzingskoers voor nieuwe Treasury Bills onderging een belangrijke verlaging; de nieuwe uitgifte werd à $1\frac{3}{4}$ — $1\frac{13}{16}$ pCt. verhandeld, terwijl voor Mei en Juni wissels respectievelijk $1\frac{5}{8}$ — $\frac{3}{4}$ en $1\frac{13}{16}$ — $\frac{7}{8}$ pCt. betaald werd.

2-mnds. prima bankaccept	$1\frac{13}{16}$ — $\frac{7}{8}$ pCt.
3-mnds. idem	$1\frac{15}{16}$ —2 pCt.
4-mnds. idem	2— $2\frac{1}{16}$ pCt.
6-mnds. idem	$2\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$ pCt.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART.

De Centrale Commissie heeft Woensdag 4 April jl. hare eerste zitting in 1923 aangevangen. De Deutsche Commissarissen hebben deze zitting niet bijgewoond. Behalve beslissingen van internen aard en vonnissen, uitgesproken in hooger beroep in de voor de Commissie gebrachte processen, zijn de volgende besluiten genomen:

Algemeene Conventie van Barcelona. Na een beschouwing over de algemeene conventie van Barcelona heeft de Centrale Commissie den Secretaris-Generaal belast, een rapport uit te brengen over de te berde gebrachte vraagstukken, ten einde in de volgende zitting de bespreking over dit onderwerp te vergemakkelijken.

Administratieve zaken.

Mededeeling aan de Centrale Commissie van nationale en locale reglementen. De Commissie neemt er nota van, dat de Hooge Commissie van heden af de ordonnantiën en beschikkingen, welke de Rijnvaart kunnen interesseren, mededeelt; verder is bericht ontvangen van de Hooge Commissie, dat er maatregelen genomen zijn, ten einde de orders der militaire autoriteiten, welke voor de Centrale Commissie van belang kunnen zijn, eveneens mede te deelen.

Datum van de volgende zitting. De Commissie besluit de volgende zitting op den 27en September om 4 uur te houden en de eerste zitting in 1924 den 20en Maart om 4 uur.

Technische Zaken.

Gelijkwaardige waterstanden. De Commissie verzoekt den heer Jolles, Commissaris voor Nederland, zijn werkzaamheden te vervolgen, opdat een rapport over de gelijkwaardige waterstanden door het Comité van deskundigen, zoo mogelijk in de volgende zitting, kan ingediend worden.

Stroombevaring. De Commissie belast het Bureau een programma met het oog op de stroombevaring te bewerken, opdat een en ander in een volgende zitting behandeld kan worden.

Bebakening van het Bingerloch. Er waren klachten ingediend bij de Commissie, wat betreft de bebakening van het Bingerloch; de Commissie verzoekt de delegatie der Deutsche Staten een instructie te openen naar aanleiding van de vermelde feiten en zoo spoedig mogelijk het resultaat van dit onderzoek mede te deelen.

Schipperspaspoorten. De Commissie besluit de kwestie der schipperspaspoorten tot de volgende zitting te verdagen.

Ijking en immatriculatie van schepen. Het Comité, belast het Bureau bij te staan in de kwestie van de ijking en immatriculatie van schepen en ingesteld volgens de besluiten van 2 Mei 1922 en 9 Dec. 1922, zal Maandag 8 October 1923 te Straatsburg bijeenkomen.

Bijzondere en tijdelijke schipperspatenten. De Centrale Commissie voor de Rijnvaart, constateerende, dat onder de tegenwoordige omstandigheden het aantal voor den handel benodigde schippers moet verzekerd worden, tevens de zekerheid voor de scheepvaart in acht nemende, besluit:

Artikel 1. Als tijdelijke maatregel kunnen er bijzondere patenten verstrekt worden aan alle schippers, die voor een Commissie van deskundigen blijken te zijn een Rijnaak te besturen op dat gedeelte van het Rijnvak, waarvoor het bijzondere patent wordt verstrekt.

Iedere Commissie zal een inspecteur van de Rijnvaart moeten bevatten.

¹⁾ Noot van het Bureau: De Nederlandsche delegatie heeft zich niet met dit besluit vereenigd, daar zij een voorbehoud gemaakt heeft, wat betreft de geldigheid van dit besluit.

Artikel 2. Bij gebrek aan kandidaten, die aan de op het oogenblik van kracht zijnde bepalingen voldoen, zullen de Commissies van deskundigen kandidaten kunnen toelaten, die in het bezit zijn van:

hetzij een certificaat van nautische bekwaamheid en geschiktheid tot het gezagvoeren, verstrekt door de bevoegde autoriteiten van een der Staten vertegenwoordigd in de Centrale Commissie;

hetzij van elk ander certificaat, gelijkwaardig erkend door de Centrale Commissie.

In alle gevallen zullen de „Patent-candidaten” een bewijs moeten leveren van 12 maanden werkelijken dienst op den Rijn met dien verstande, dat als zodanig is te beschouwen de tijd, welke het schip onderweg is, inbegrepen den noodzakelijken tijd voor laden en lossen. Een voldoende aantal reizen moet volbracht worden op dat Rijnvak, waarvoor het patent wordt gevraagd.

De Commissies van deskundigen zullen evenwel bij uitzondering en alleen bij gebrek aan kandidaten, welke aan de hierboven besproken eischen voldoen, kandidaten kunnen toelaten, welke minder dan 12 maanden proeftijd hebben, op voorwaarde, dat elk van deze afwijkingen onmiddellijk aan de Centrale Commissie bericht wordt.

Artikel 3. De patenten zullen opgesteld worden volgens de tegenwoordig van kracht zijnde modellen, met de vermelding: „Bijzonder tijdelijk patent (Besluit van de Centrale Commissie van den 11en April 1923)”.

Artikel 4. Deze bepalingen zullen moeten worden toegepast zonder onderscheid van nationaliteit.

Artikel 5. De Centrale Commissie zal de geldigheid van de patenten, verstrekt onder de in voorgaande artikelen omschreven omstandigheden, intrekken, zoodra zij vastgesteld zal hebben, dat de bovengenoemde omstandigheden opgehouden hebben te bestaan.

Verstreking van schipperspatenten. Na de teksten, welke in den loop der vorige zitting bewerkt waren in verband met het herzien van het normale regiem der schipperspatenten, opnieuw besproken te hebben, heeft de Centrale Commissie besloten een verdere bespreking tot de volgende zitting uit te stellen, echter nota nemend van de verklaring van meerdere delegaties, wat betreft de noodzakelijkheid om in de volgende zitting tot een definitieve oplossing te geraken.

Economische zaken.

Statistiekrechten, geheven op Fransch grondgebied. Klachten waren bij de Commissie ingediend naar aanleiding van het heffen van statistiekrechten in de Fransche Rijnhavens.

De Commissie, geconstateerd hebbende, dat de Fransche regeering geen statistiekrechten heft op den doorvoer langs den Rijn van goederen, overgeladen met of zonder aan land brengen of opslaan in entrepot in de Fransche havens, besluit voor het overige het onderzoek der kwesties opgeworpen naar aanleiding der Artt. 7 en 8 der Akte van Mannheim tot aan de revisie der Akte uit te stellen.

Juridische zaken.

Maatregelen, genomen, naar aanleiding van de Roerbepaling. De Centrale Commissie, kennis genomen hebbende van de opmerkingen, ingediend door de Nederlandsche en Zwitsersche delegaties, in verband met de maatregelen der Rijnvaart betreffend, uitgaande, zoowel van de Deutsche autoriteiten als van de Hooge Commissie en de militaire bezettingsautoriteiten, met betrekking tot den nieuwen, sinds den 11en Januari 1923, op den Rijn bestaanden toestand,

1. Neemt akte van de verklaring der Belgische en Fransche delegaties, dat hunne regeeringen instructies hebben gegeven om het internationale instituut op den Rijn te doen eerbiedigen.

2. Verzoekt den Deutschen, Belgischen en Franschen Commissarissen, zoo spoedig mogelijk hun antwoord op genoemd antwoord in te dienen.

3. Belast het Bureau, zich in verbinding te stellen met de Hooge Commissie, ten einde aan dat orgaan de hem betreffende ingediende opmerkingen te doen toekomen.

4. Herinnert eraan, dat de belanghebbende autoriteiten alle besluiten van algemeenen aard, welke het internationale Rijnregiem kunnen raken, vooraf, evenals alle beslissingen van belang voor de Rijnvaart, inbegrepen elke wijziging in het douane-regiem, zoo spoedig mogelijk aan de Centrale Commissie moeten mededeelen.

Unificatie van het privaatrecht. De Commissie besluit, dat het Comité voor de „Unificatie van het privaatrecht” Maandag 15 October 1923 te Straatsburg zal bijeenkomen.

Rijnvaartrechtbanken. De Commissie neemt er nota van, dat het ressort van de Rijnvaartrechtbank te Duisburg-Ruhrort is uitgebreid tot dat van het Amtsgericht Ham-

DE PROGRESSIEVE WINSTBELASTING VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.¹⁾

Ofschoon de propagandareis van Mr. Treub door den Indischen Archipel daar te lande meer gerucht vervekt dan in het moederland, heeft toch zijn in Nederland uitgegeven kritische belastingnota, als hand-schoen in het koloniale strijdperk geworpen, voordat de geharnaste ridder daar zelf verscheen, ook bij de Nederlandsche lezers van Economisch-Statistische Berichten waarschijnlijk voldoende bekendheid verschaft omtrent de beginselen, die de schrijver dier nota in zake vennootschapsbelasting aanhangt.

Men kan het standpunt, dat de heer Treub in zake vennootschapsbelasting inneemt als het *individuele* standpunt kenmerken. Weliswaar erkent hij de naamlooze vennootschap als zelfstandig belastingobject, maar steeds blijft hij achter de vereeniging van kapitalen de personen der aandeelhouders zien, als de eigenlijke belastingbetalers, achter de produceerende, winstbrengende onderneming de dividenden als deelen van particuliere inkomens. Hieruit laat zich zijn houding tegenover de vennootschapsbelasting volkomen verklaren. Er ontbreekt, wanneer men zich maar op het individueele standpunt stelt, niets aan de logica van de redeneering, dat de naamlooze vennootschap geen draagkracht en geen inkomen heeft, dat de vennootschapsbelasting een zakelijke belasting is en daarom deze belasting niet progressief kan zijn. De vennootschap, zegt Mr. Treub, heeft geen eigen levensdoel, zij bestaat alleen om anderen aan inkomen of inkomensdeelen te helpen, anderen, die daardoor in staat worden gesteld hun eigen maatschappelijk leven overeenkomstig *hun* draagkracht te leven. Het voorbeeld van de arme weduwe met één aandeel van f 1000,— in een onderneming, die weliswaar 60 pCt. winst maakt, maar welk aandeel haar bij de boedelscheiding is toegewezen voor 500 pCt., die met tientallen procenten aan belasting getroffen wordt, tegenover den multimillionair, die 6 pCt. maakt van zijn meerderheidsaandeelen in een andere onderneming en bij de bron met slechts luttele procenten wordt getroffen, is overtuigend.

Maar er is een ander standpunt denkbaar, het *maatschappelijk* standpunt, een standpunt helder uiteengezet in een, tevoren als artikelenreeks in het Indisch weekblad „De Taak” verschenen, brochure van J. van Gelderen, getiteld „de theoretische grondslag der progressieve winstbelasting”. Volgens dat standpunt moet men de vennootschap niet beschouwen als middel om anderen aan inkomen of inkomensdeelen te helpen, maar als een der organisatievormen, waardoor zich de maatschappelijke productie voltrekt, als middel dus om de geregelde instandhouding en uitbreiding der sociale voortbrenging mogelijk te maken. Dit standpunt wil geen rekening gehouden zien met de eigenaren der onderneming, met hun belangen als drijfkracht en doel en met de omstandigheden, waarin zij verkeerden als maatstaf van draagkracht; het neemt de vennootschap als op en voor zichzelf bestaande productieve eenheid, als min of meer doeltreffend middel om de maatschappelijke productie te bevorderen, draagkrachtiger, naarmate zij daartoe met meer succes in staat is.

Van uit dien gezichtshoek beschouwd, behoort een belasting, van de opbrengst geheven, slechts rekening te houden met de mate, waarin een bepaald bedrijf in staat is zulke opbrengsten te kweken. Elke onderneming nu moet, wil zij ongestoord aan de voortbrenging blijven deelnemen, zooveel opleveren, dat daaruit het levensonderhoud dergenen, die bij haar in dienst zijn, kan worden betaald, het kapitaal kan worden vernieuwd of in stand gehouden en aan de bezitters van het kapitaal zooveel toevloeit, dat zij dit niet aan het bedrijf trachten te onttrekken om elders betere beleg-

ging te vinden.¹⁾ Dit is de grensopbrengst, te vergelijken met het minimum levensonderhoud van het individu. Naarmate een grooter deel van iemands inkomen tot bestrijding van dit minimum levensonderhoud noodig is, is die persoon minder draagkrachtig. Hierop steunt de progressie in de inkomstenbelasting. Naarmate een grooter deel van de opbrengst van een onderneming tot de „grensopbrengst” behoort, is een onderneming minder belastbaar. Hierop steunt de progressie in de opbrengstbelasting. Bij de progressie in de persoonlijke belasting wordt ernaar gestreefd het offer, dat ieder individu door de gedwongen inperking van zijn behoeften moet brengen, zoo gelijk mogelijk te maken. Bij de progressie in de opbrengstbelasting wordt ernaar gestreefd het offer, dat van de voortbrenging wordt geëischt, doordat de instandhouding en uitbreiding daarvan worden ingeperkt, in alle bedrijven en bedrijfstakken zoo gelijk mogelijk te maken. Wat de draagkracht is bij het individu is de belastbaarheid bij het bedrijf. Deze vormt de basis voor de progressie in de belasting op het bedrijf en op deze wijze zal het totale maatschappelijke offer het kleinst worden gemaakt.

Beide standpunten, zoowel het individueele als het maatschappelijke, zijn eenzijdig. Negeert de heer Treub de differentieele rente van de onderneming, het bedrijf als zoodanig, de meerdere inkomsten, die het gevolg zijn van de bijzondere omstandigheden van den meest uiteenlopenden aard, die de bedrijfsvoorwaarden gunstig beïnvloeden, de heer Van Gelderen negeert den specialen rechtsvorm der naamlooze vennootschap, die meebrengt, dat de verschillende rendabiliteit zich onmiddellijk in de marktwaarde der aandeelen vastlegt, zoodat niet alleen de hogere rendabiliteit door de aandeelhouders veelal niet als buitengewone bate wordt genoten maar bovendien een belasting op die opbrengst uitsluitend als een vermogensaantasting van de oogenblikkelijke aandeelhouders wordt gevoeld (amortisatie van de belasting door daling van de koerswaarde der aandeelen). Voor den heer Van Gelderen is het kapitaal der onderneming, voorzoover het niet wordt uitgebreid of ingekrompen, een vaste grootheid en kan dit dus als maatstaf worden gebezigd om de rendabiliteit der onderneming te bepalen, voor Mr. Treub daarentegen is dat kapitaal een wisselende grootheid, door de marktwaarde der aandeelen bepaald en wordt dus de differentieele rente tot een normale rente teruggebracht. Vandaar dat de heer Treub een proportionele heffing op de uitkeeringen voorstaat, de heer Van Gelderen daarvan niets wil weten en progressie eischt. En wel een zoodanige progressie, dat het offer voor iedere onderneming zooveel mogelijk wordt genivelleerd.

Het hier aangeduide verschil in standpunt krijgt voor de beoordeeling van de koloniale belastingpolitiek een bijzondere beteekenis door de omstandigheid, dat het kapitaal der Indische ondernemingen, het aandeelenbezit der daar werkende naamlooze vennootschappen, voor een zeer groot gedeelte niet in inlandsche handen berust, niet binnen Indië zich bevindt en dus een aanslag in hoofdzaak bij het begin (vennootschapsbelasting) of in hoofdzaak bij het eindpunt (inkomstenbelasting) „krijgen of niet krijgen” beteekent, en voorts door de omstandigheid, dat de koloniale rentevoet in het algemeen hooger is dan de normale rentevoet en dus een op de rendabiliteit gegronde belasting die gunstige omstandigheid ten eigen profijte kan doen strekken.

Ik geef dan ook niet veel kans aan professor Treub, dat hij zijn standpunt de overwinning zal kunnen bezorgen.

De fiscus pleegt zich om theoretische bezwaren weinig te bekommeren, waar de practische voordeelen eener bepaalde politiek tastbaar zijn. Gelijk ook de heer Vleming in zijn „Critisch antwoord” op de be-

¹⁾ [Gelijk met dit artikel ontvangen wij van Mr. Dr. H. J. van Brucken-Fock een bijdrage over hetzelfde onderwerp, die hierachter wordt afgedrukt. — Red.]

¹⁾ Als hun dit ten minste mogelijk is. Dat het aandeelenkapitaal zich aan het risico van het bedrijf niet kan onttrekken is in dit betoog buiten rekening gelaten.

lastingnota van den voorzitter van den Indischen Ondernemersraad zegt: „op het gebied van belastingheffing zijn alle Ministers — aldus leert ons de geschiedenis in Nederland — als het er om ging, dat de schatkist geld noodig had, voor en na over theoretische bezwaren heengestapt; zonder ze, natuurlijk, geheel te negeren, domineerde toch de praktische noodzakelijkheid”. En de Indische schatkist heeft veel geld nodig. Daar komt bij, dat voor de beléging van nieuw kapitaal een progressieve heffing slechts voordeel meebrengt. De groote winsten toch plegen niet door nieuwe ondernemingen te worden gemaakt en naarmate de belastingopbrengst uit de stevig gevestigde, meer florissante bedrijven meer bedraagt, zal de druk op de nieuw beginnende, bescheiden winsten afwerpende ondernemingen lichter kunnen zijn. Progressie werkt nivelleering in de hand, maar voor de zwakkere ondernemingen betekent nivelleering relatieve versterking.

De Ondernemersraad moge dan ook in veelstemmige, maar eentonige klaagzangen¹⁾ aan zijn overkropt gemoed lucht geven, het staat te vreezen, dat voor de draagkrachtige vennootschappen zal blijven gelden de uitspraak in 1919 door den toenmaligen directeur van financiën voor den Volksraad gedaan: „De tijd van goedkope belastingen is voorbij en voor goed.”

J. H. BOEKE.

Buitenzorg.

PROGRESSIE IN BELASTING OP WINSTEN DER NAAML. VENNOOTSCHAP.

Door den strijd, die in den laatsten tijd ontbrand is aangaande het stelsel der Inkomstenbelasting in Nederlandsch-Indië t.a. van de winsten der N.V., waarbij een der aanvalspunten gericht is tegen de daarin doorgevoerde progressie, is het vraagstuk der „progressie in belasting op winsten der N.V.” van groote actueele beteekenis geworden, temeer, nu er ook hier en daar stemmen opgaan om hier te lande de dividendbelasting te vervangen door eene winstbelasting en dan ook eene daarbij in te voeren progressie zeker hare verdedigers zal vinden.

Dit onderwerp is ook in dit weekblad reeds meerdere malen ter sprake gekomen; laatstelijk in het nummer van 28 Maart 1923 onder de rubriek „Ingezonden Stukken” en behandeld door de heeren J. J. Korndorffer en Mr. J. Gerritzen.

Gelijk laatstgenoemde m.i. terecht opmerkt, is door den heer Korndorffer een „rechtsgrond” voor bedoelde progressie niet aangevoerd en het schijnt mij dan ook een niet gemakkelijke taak, het bestaan van zulk een rechtsgrond overtuigend aan te toonen, en aannemelijk te maken, waarom van een gelijk bedrag aan gemaakte winst van N. V. „A” meer belasting mag worden geheven dan van N. V. „B”. Een parallel met de progressie in belasting op het inkomen van fysieke personen kan bezwaarlijk worden getrokken, omdat deze progressie zich richt naar de absolute hoogte van het inkomen (al dan niet mede in aanmerking nemende den aard der bron van het inkomen, gezinssterkte van den belastingplichtige e.d.) en de geldswaarde der inkomensbron hierbij geen rol speelt, terwijl juist de progressie bij de N. V. zich *niet* richt naar de absolute hoogte der gemaakte winst en *wel* in aanmerking neemt de geldswaarde der winstbron, nl. van het gestorte of belegde kapitaal.

De grootte der winstbron, in geld uitgedrukt, is de beslissende factor bij de progressie in belasting op winsten der N. V., in zooverre zij in relatie wordt gebracht tot de gemaakte winst; hoe grooter die relatie is, des te zwaarder treft de belasting; eene N. V., welke 10 pCt. winst gemaakt heeft over haar kapitaal, zal zwaarder belast moeten worden dan eene, welke slechts 5 pCt. maakte.

¹⁾ Zie zijn jongste brochure „De praktijk over de werking der Indische belastingen”, bevattende uittreksels uit de jongste jaarverslagen van 33 Indische maatschappijen.

In eene serie artikelen van den heer J. v. Gelderen in „De Taak” (Algemeen Indisch Weekblad) nos. 274/276 van 23 December 1922, 3 en 13 Januari 1923, wordt door den schrijver als rechtsgrond voor de progressie in de belasting der N. V. aangevoerd de leer der z.g. „rente-opbrengst”, hierop neerkomende, dat „naarmate eene onderneming eene grootere opbrengst verwerft, elk volgend deel van die opbrengst voor de ongestoorde deelneming aan de voortbrenging ontbeerlijker wordt” en op dien grond zwaarder belast kan en moet worden.

Al dadelijk rijzen tegen deze opvatting bedenkingen, welke de praktijk als het ware naar voren dringt. In de eerste plaats: waarom geldt deze leer wél t.o.v. de onderneming, in den vorm eener N. V. gestoken, en niet voor de onderneming, door den particulier voor eigen rekening gedreven? Indien eene suikeronderneming door een particulier bezeten wordt, dan speelt de hoegrootheid van het daarin belegde kapitaal geenlei rol voor de mate, waarin hij belast wordt; wél daarentegen, indien dezelfde suikeronderneming door eene N. V. gedreven wordt. Wat komt er dan terecht van de leer der „rente-opbrengst”? Maakt het voor de „voortbrenging” in haar algemeenheid een verschil, in welken vorm een bedrijf gedreven wordt, zóó, dat men in het eene geval een deel der opbrengst „voor de ongestoorde deelneming aan de voortbrenging *ontbeerlijker*” kan achten dan in het andere geval? Het antwoord kan m.i. niet anders luiden dan ontkennend. En dit kan ook niet verwonderen, omdat de „theoretische grondslag der progressieve winstbelasting” blijkbaar vastgekoppeld zit aan den *vorm* der voortbrenging.

Doch er zijn meer bezwaren, welke de praktijk in overvloed aan het licht doet treden.

Het is onmiskenbaar, dat in den aard der onderneming zelve (hetzij in hare bedrijfsmiddelen, hetzij in hare leiding, haren naam) of ook buiten het bedrijf in de algemeene conjunctuur momenten kunnen liggen, en meestal ook zullen liggen, welke haar productievermogen (hare *earning capacity*) grooter doet zijn dan die eener gelijksoortige andere onderneming. Doch daaruit volgt toch nog niet, dat het billijk is de grootere opbrengst proportioneel zwaarder te treffen. De belasting zou zodoende als eene straf werken voor helderziendheid, voortvarendheid, handelseerlijkheid van de bedrijfsleiding. Indien de N. V. „A” door het aanschaffen van spaarzamer machines, door betere arbeidsverdeling, door meerdere coulanse tegenover de afnemers, met hetzelfde kapitaal eene grootere opbrengst bereikt dan de N. V. „B”, wier Directie minder voortvarend geweest is, dan is dit nog geen motief de eerste naar verhouding zwaarder te belasten dan de laatste.

Bovendien, veelal staat tegenover relatief grootere winstmogelijkheid ook relatief grootere verlieskans. En nu verhindert de progressie juist eene nivelleering der goede en kwade kansen. In een gunstig jaar is relatief veel aan belasting verschuldigd, in een verliesjaar niets; al is de opbrengst gemiddeld niet boven het normale geweest, zoo zal de progressie in de belasting de gemiddelde jaarlijksche belasting tot een hooger percentage opvoeren dan de gemiddelde opbrengst zou wettigen. Dit is onbillijk en bevredigt het rechtsg gevoel niet.

De progressie bij de N. V.-belasting brengt nog andere onbillijkheden mede. Bedrijf X, gedreven door de N. V. „A”, heeft eene gemiddelde opbrengst van 20 pCt. en de N. V. wordt deswege progressief vrij zwaar belast. Indien nu B de aandelen der N. V. „A” overneemt voor eenen koers, welke op grond der productiviteit zeker op 200 pCt. gesteld moet worden, dan zal hij van het door hemzelf in de onderneming gestoken kapitaal slechts 10 pCt. maken. Toch zal de door hem uit de N. V. verkregen opbrengst progressief even zwaar belast worden als voorheen en kan hij daaraan slechts ontkomen door de N. V. „A” te liquideeren en de activa in eene nieuwe N. V. in te bren-

gen, doch nu tegen eenen prijs, overeenkomende met het kapitaal, door hem aan de overname der aandelen van de oude N. V. besteed. Ook hier blijkt dus weer de vorm der voortbrenging den doorslag te geven voor de aanwending der progressie, en is daarmede m.i. de rechtsgrond der progressie tevens veroorzaakt.

Nog een ander voorbeeld moge de onbillijke werking der progressie bij de N. V.-belasting aantonen.

A zet een handelsonderneming op touw en kan zich door huur de beschikking verschaffen over de benodigde kantoornruimte. Hij behoeft dus slechts weinig kapitaal te investeren en de door hem opgezette N. V. behaalt bijv. met het bedrijfskapitaal van f 10.000,— f 5.000,— winst, of 50 pCt., welke progressief zeer zwaar belast wordt.

B vestigt eene gelijksoortige onderneming, doch moet zich een kantoor door koop verschaffen. Hij behoeft dus, behalve een bedrijfskapitaal van f 10.000,— nog f 40.000,— voor den aankoop van het gebouw en richt dus een N. V. op met f 50.000,—, waarmede f 9.000,— winst gemaakt wordt (hij spaart de huur enz. uit), of 18 pCt. Deze winst wordt dus progressief veel minder zwaar belast dan bij de N. V. van A. De rechtsgrond voor deze onderscheidenlijke behandeling is ver te zoeken.

De voor deze progressie in de N. V.-belasting aangevoerde theoretische grondslag is, zooals wij gezien hebben, gebaseerd op de grootte van het in de onderneming belegde kapitaal. De vaststelling daarvan brengt groote praktische moeilijkheden en ook theoretische bezwaren mede, welke voor den Duitschen belastingwetgever de voornaamste motieven opleverden om bij de in 1922 herziene „Körperschaftsteuer“ de progressie weder te laten varen. Uit de Toelichting, welke het desbetreffende wetsontwerp vergezeld, moge het volgende overgenomen worden:

„Ein geeigneter Massstab für die Ermittlung der Rentabilität ist nicht vorhanden. Die jährliche Feststellung des gesamten Vermögens oder des arbeitenden Vermögens zu diesem Zwecke ist undurchführbar. Die Beziehung des Einkommens auf das Grundkapital mit oder ohne offene Reserven bringt die wirkliche Rentabilität nicht zum Ausdruck und fordert zur Verwässerung des Kapitals, die den Tarif aus den Angeln heben würde, geradezu auf. Die volkswirtschaftliche Gefahr einer Kapitalverwässerung darf im Hinblick auf die spätere Gesundung des Wirtschaftens nicht gering angeschlagen werden. Dem Steuerpflichtigen die Wahl zu lassen, ob das Grund- oder Stammkapital, das bilanzmäßig ausgewiesene Vermögen oder das gesamte Vermögen die Grundlage der Rentabilitätsberechnung bilden soll und ob die Wahl jedes Jahr möglich sein soll, hiesse den Tarif jeder festen Grundlage berauben und die Besteuerung von der Wahl des Steuerpflichtigen abhängig machen. Unmöglich ist es sodann, der Besteuerung des ganzen Einkommens nur die in dem Verhältnis der Ausschüttungen zum Grund- oder Stammkapital sich ausdrückende Rentabilität, die lediglich von dem Willen des Steuerpflichtigen abhänge, zugrunde zu legen.

„Abzulehnen war endlich eine progressive Besteuerung nach der absoluten Höhe des Einkommens nach dem Vorgang und in Anlehnung an die Besteuerung der physischen Personen. Der Gedanke der Besteuerung nach der Leistungsfähigkeit, der der Einkommenbesteuerung der physischen Personen zugrunde liegt, lässt sich auf die Besteuerung der Körperschaften nicht übertragen. Bei der Besteuerung von Kapitalgesellschaften kann nicht darüber weggesehen werden, dass bei ihnen anders als bei den physischen Steuerpflichtigen hinter dem erzielten Ertrag eine Mehrheit von Beteiligten und ein bestimmtes Vermögen steht“.

Ik zou nogmaals den nadruk willen leggen op het in de aanhaling aangeduide gevaar der kapitaalverwatering als gevolg van de progressie in de belasting der N. V., vooral in die gevallen, waar het kapitaal in handen van weinige aandeelhouders is. In het hierboven geschetste geval der handelsonderneming, opgezet door A met f 10.000,— kapitaal, zou hij de progressie in de belasting naar believen kunnen reduceeren door bijv. het kapitaal met f 40.000,— uit te breiden en het geld aan de N. V. schuldig te blijven tegen betaling van eene normale rente, bijv. 5 pCt.

Inplaats van f 5.000,— opbrengst op f 10.000,— kapitaal (= 50 pCt.), zou de opbrengst dan bedragen f 7.000,— op f 50.000,— kapitaal (= 14 pCt.).

„Het kapitaal eener N. V. kan nu eenmaal niet de draagster zijn eener daarop gebaseerde progressie, omdat het kapitaal „aandeelenkapitaal“ is. De N. V. kan gedeeltelijk werken met aandeelenkapitaal, gedeeltelijk met obligatiekapitaal, of met leeningen op langen termijn, of met hypotheeken. Zooals de Duitse wetgever volgens bovenstaande aanhaling terecht constateerde, is het ondoenlijk een vasten maatstaf te vinden ter bepaling van het voortbrengend kapitaal eener bepaalde onderneming en mag dus al om deze reden niet eene progressie in de belasting op zulk een onzekeren factor opgebouwd worden, geheel afgezien van het ontbreken van eenen algemeen als billijk erkenden rechtsgrond voor het aannemen dezer progressie.

Mijne conclusie kan dan ook geen andere zijn dan die van Mr. Gerritzen, van Prof. Treub en zoovele anderen, die reeds over dit onderwerp hun stem hebben doen hooren, dat de progressie in de belasting der N. V. (daarbij inbegrepen alle andere rechtspersonen) ontoelaatbaar is.

V. BRUCKEN-FOCK.

DE GELDMARKT IN 1922.

De geldmarkt heeft in 1922 nog voortdurend gestaan onder den invloed van de malaise in handel en nijverheid. Door den druk, dien de tegenslagen der laatste jaren op den ondernemingsgeest uitoefenden, werd de vraag naar crediten allengs geringer, terwijl door de geleidelijke liquidatie der aanwezige voorruerde vlottende kapitalen vrijkwamen. Het particuliere disconto, dat gedurende de eerste helft van het jaar weinig beneden het bankdisconto van 4½ pCt. bleef, daalde medio Juni onder de 4 pCt. Medio Juli werd geld reeds op 2¼ pCt. aangeboden, waarop ook de Nederlandsche Bank zich haastte haar rentetarieven te herzien en het disconto op 4 pCt. terugbracht, waarop het sindsdien gebleven is. In het najaar kwam geleidelijk weer meer handelspapier aan de markt, zodat in October de rente in de open markt weinig verschildte van het bankdisconto.

Per saldo is gedurende 1922 de vraag van het Rijk en de koloniën op de geldmarkt niet belangrijk verminderd, zooals blijkt uit de volgende cijfers:

	Op 27 Dec. 1921	27 Dec. 1922
stonden uit:		
Aan schatkistpromessen	f 501.690.000,—	f 475.020.000,—
„waarv. dir. bij de Ned. Bk. „	88.700.000,—	62.000.000,—
„aan schatkistbiljetten, „	261.829.000,—	207.162.000,—
„ „ zilverbons „	32.504.102,50	31.866.629,—
„tegoed v. d. Postcheque- en Girodienst „	25.398.965,62	85.792.075,—
Hiertegenover stonden:		
Voorschotten a.d. Koloniën	f 334.642.000,—	f 335.916.000,—
„ „ Gemeenten		
(per 31 December) „	74.503.573,53	97.769.073,47

Indien men bedenkt, dat de Staat gedurende 1922 in ons land en in de Vereenigde Staten voor een bedrag van f 300.000.000,— leende, is een teruggang der vlottende schulden met circa f 50.000.000,— nog weinig bevredigend.

Bovendien plaatste Indië in New York \$ 100.000.000 in drie termen, hetgeen op de voorschotten aan de koloniën evenwel zonder uitwerking bleef.

En een post, die zeker de aandacht trekt, is het tegoed van den postcheque- en girodienst, dat van circa f 25.000.000,— steeg tot ruim f 85.000.000,—. Dit feit is niet zonder bedenking, daar het hier betreft een geval van geldcreatie door een tak van dienst van den Staat, die daar eigenlijk niet thuis hoort, maar bij onze circulatiebank. Dat men bij de saldi, die de rekeninghouders bij den postgirodienst hebben, de rekening met *geld* te doen heeft is duidelijk, omdat ze steeds dadelijk opvraagbaar zijn. Dit dadelijk opvraagbare geld nu is bij den Staat vastgelegd en

kan in geval van nood alleen door een beroep op de Bank worden vrijgemaakt. Een dergelijke vorm van geldcreatie behoorde dan ook onder de controle der circulatiebank te staan.

Hoe luchthartig men tegenwoordig tegenover geldvorming staat in vergelijking met vroeger, bewijst wel het feit, dat bij de wet van 7 Aug. 1888 de wetgever bepaalde, dat de Bank onbevoegd werd om den Staat voorschotten te verlenen voor de inwisseling der *muntbiljetten*, indien de Staat hiervan meer dan f 15.000.000,— uitgaf. Tevens kwam dan het aandeel van den Staat in de winsten der Bank te vervallen. Dergelijke drastische maatregelen werden thans niet meer noodig geacht, hoewel juist het feit, dat de geldcreatie niet zoo concreet zichtbaar is als in het geval van de muntbiljetten, den toestand eer gevaarlijker maakt.

Terwijl het particulier disconto zich in 1922 bevoog tusschen 2½ en 4½ pCt., bleef de rente voor prima obligaties ongeveer op 6 pCt. Van de f 300.000.000,— Staatsleening werd de eerste uitgifte ad f 150.000.000,— voor de helft in New York geplaatst, terwijl ook van de tweede uitgifte een gedeelte in de Vereenigde Staten plaatsing vond. De \$ 100.000.000,— door Indië opgenomen, werden geheel in Amerika geplaatst. Bovendien werden aldaar f 20.000.000,— obligaties Holland-Amerika lijn uitgegeven en f 30.000.000,— Jurgens-obligaties. Toch kan men niet zeggen, dat wij onze kapitaalbehoefte in de Vereenigde Staten hebben moeten dekken, want in den loop van 1922 zijn door de arbitrage weer aanzienlijke bedragen naar ons land terugverkocht. Men schijnt in Amerika voor buitenlandisch fondsbezit toch nog weinig te gevoelen, hoewel de rente voor obligaties er zooveel lager is. Aan den anderen kant heeft men er echter het Europeesche kapitaal niet meer noodig, zooals dat vóór den oorlog het geval was. Den fondsenhandel tusschen Amsterdam en New York komt dit niet ten goede.

Wat betreft de *saldi door het buitenland hier gehouden*, heeft men zich wel eens ongerust gemaakt, dat een plotseling wegtrekken hiervan hevige schommelingen in den koers van den Hollandschen gulden in het buitenland zou veroorzaken. Deze vrees is ongegrond gebleken. Voor zooverre dezealdi aan Duitschers toebehoorden, zijn ze wel grootendeels in bedrijfskapitalen omgezet van de hier gevestigde filialen van Deutsche bankinstellingen. Bovendien heeft de termijnmarkt in wissels een dergelijke uitbreiding gekregen, dat de rente-arbitrage weer vrijwel hersteld is, waardoor de internationale geldmarkt althans in dit opzicht eenige stabilisatie heeft gekregen. Gelden, die hier voor bepaalden tijd zijn vastgezet, zijn meermalen gebruikt voor aankoop van een of ander vreemd devies à contant, waartegen hetzelfde devies dan op termijn werd afgegeven. Langs dezen weg werden de holdings in ons land van Ponden sterling, dollars, enz., althans wat betreft hun invloed op onze geldmarkt, gecompenseerd door de gulden, die hier door anderen gehouden werden. Wat ons belang bij vreemde valuta's aangaat, is de omvang van het dollarbezit in Nederland vermoedelijk gekoesterde vrees van een waardedaling van onzen gulden, spelen hierbij ook de gebeurtenissen zoo dichtbij onze grens een belangrijke rol. Voor alle eventualiteiten, die de onzekere toestanden in de Europeesche politiek nog brengen kunnen, is een bescheiden reserve in Amerika dan ook niet ongewenscht, vooral waar die met een agio van slechts enkele percenten te verkrijgen is.

Terwijl de dollar in dalende richting de vooroorlogspariteit naderde, bereikte van den anderen kant het pond sterling een koers, die slechts enkele procenten bleef onder dien van vóór Aug. 1914.

Daarentegen had opnieuw een gevoelige daling plaats in Fransche en Belgische francs, die dank zij de in Engeland geplaatste spoorwegleeningen in het

voorjaar van 1922 op een niveau stonden, dat voor de monetaire verhoudingen wel wat te rooskleurig was. De aanvallen van contrameneurs in deze deviezen in het najaar kunnen echter gedeeltelijk als mislukt beschouwd worden in zooverre, dat ze in Frankrijk en België zelf niet op groote schaal tot kapitaalvlucht geleid hebben. Vermoedelijk is de beweging door het krachtig ingrijpen van de Banque de France tot staan gebracht, waarbij opnieuw gebleken is, hoe groot de invloed is, dien een circulatiebank kan uitoefenen, indien ze in het wisselverkeer ingrijpt. Op den duur zal evenwel beslissend zijn het antwoord op de vraag, hoe lang Frankrijk zal kunnen financieren zonder nieuwe hulp van de biljettenpers. Sinds de Ruhronderneming in het nieuwe jaar wordt veelal verwacht, dat dit op den duur onmogelijk zal blijken en in de opnieuw lagere koersen van de Fransche en Belgische francs is deze verwachting al voor een deel verdisconteerd.

De marken hebben den lijdensweg in een sterk versneld tempo voortgezet. Het hoogste punt van 1922 lag nog in de eerste dagen van het jaar op f 1,63½ per M. 100,—, terwijl het laagste punt bereikt werd in November op 2¼ ct. per M. 100,—. Relatief overtreft dit de daling van alle vorige jaren te zamen verre. Terwijl begin 1922 de mark op circa 1/10 van de vooroorlogspariteit stond, was de verhouding aan het einde van het jaar ongeveer 1/2000. Het Hollandsche publiek schijnt echter reeds lang geoordeeld te hebben, dat er hier genoeg aan verloren is. Het is niet waarschijnlijk, dat er in het afgelopen jaar nog veel Hollandsche gulden in handen „belegd” zijn. De markt was dan ook grootendeels in handen van een beperkt aantal groote speculanten met als tegenpartij de arbitrage op Duitschland.

Hieronder volgt een overzicht van de hoogste en laagste koersen met de daarbij behorende data:

Londen	11.27½	29 Sept.	Berlijn	0.027½	8 Nov.
	11.71½	30 Dec.		1.63½	9 Jan.
New York	2.48½	13 Dec.	Weenen	0.0027½	23 Aug.
	2.75½	23 Jan.		0.11	2 Jan.
Parijs	15.79	8 Nov.	Kopenh.	50.85	20 Oct.
	24.67½	18 April		56.90	31 Mei
Brussel	14.30	8 Nov.	Christiania	42.—	28 Juni
	23.10½	20 Febr.		50.60	20 Apr.
Zwitserl.	46.10	3 Nov.	Stockholm	65.89	17 Mei
	53.65	23 Jan.		70.35	17 Febr.

In het overzicht over 1921 schreef ik op 12 Apr. 1922: „De geldruimte in de verschillende landen en voor alles het feit, dat er nog een groot verschil bestaat tusschen voorraad en kwaliteit der goederen van vóór den oorlog en nu, zal redelijkerwijze gesproken opnieuw een opbloei van het zakenleven ten gevolge moeten hebben.”

Als het voornaamste bezwaar, dat aan dien opbloei in den weg stond, noemde ik toen de overheidsbemoeiing, die tusschen het initiatief van den ondernemer en het afgewerkte product vele hinderpalen stelt.

Sinds ruim een half jaar heeft onze regeering de eerste krachtige pogingen aangewend om in ons economisch bestaan een frisschen wind te laten waaien en verschillende belemmeringen weggenomen. Wie te veel verwacht heeft is juist de laatste weken leelijk bedrogen uitgekomen. Vrijwel onvoorbereid zijn we plotseling den „protectionistischen” kant uitgeschoven. We zijn thans het tijdperk grootendeels door, dat de producent de klappen krijgt. Vermoedelijk zullen deze maatregelen niet zoozeer meer onze exportindustrie treffen als wel den verbruiker.

Maar wie zich dan ook te beklagen zal hebben, de producent of de verbruiker, het ziet er nog niet naar uit, dat de mentaliteit zoo ver is, dat handel en industrie zich vrij ontwikkelen mogen en de productie kan plaats hebben in een vrije en gezonde atmosfeer.

T.J. GREIDANUS.

DE „BEWEERDE” ANOMALIE IN ONS MUNTWEZEN.

Het antwoord van den heer Dr. C. Hoitsema, waarvoor ik hem gaarne dank zeg, heeft mij niet kunnen

bevredegen. De door mij gerelateerde feiten omtrent het omkeeren van de zilveryerhouding tusschen gulden en zilveren pasmunt ontkent hij *niet*. Dat zou ook moeilijk gaan. Blijkbaar stoot de geachte schrijver zich aan mijn qualificatie, gelegen in het woord „anomalia”. Moet ik daarvoor afleiden, dat de heer Hoitsema het geval „normaal” oordeelt? Hij heeft het toch over een „beweerde” anomalie! En nog wel in het opschrift. Intusschen loopen de denkbeelden van 's Rijks Muntmeester en van mij omtrent hetgeen normaal en abnormaal verdient te heeten niet dermate uiteen, als de aanhef van zijn stukje zou doen vermoeden, immers het slot maakt veel goed. Daaruit blijkt, dat de mogelijkheid van regularisatie wordt toegegeven, hetgeen niet het geval zou zijn, wanneer er niets te regulariseeren viel.

De heer Hoitsema is „insider” uit den aard zijner functie. Wanneer hij zegt, dat het bedoelde punt wel degelijk (in 1919) is onder de oogen gezien, dan neem ik dat grif aan. Mij als outsider, die alleen door redenen van wetenschap met het onderwerp in aanraking kwam, hetgeen m.i. volkomen oirbaar is, evenals het publiceeren van mijn bevinding, waren alleen de schriftelijke Kamerstukken toegankelijk. En nu is de onregelmatigheid bij de behandeling van het wetsontwerp in Tweede en Eerste Kamer aan alle leden ontgaan en zelfs de specialist, de heer G. M. Boissevain, die expresselijk in dit tijdschrift over de wijziging in onze muntwet—1901 schreef, heeft haar niet „ontdekt”.

De regeering, die blijkens hetgeen de Muntmeester thans schrijft, op de hoogte was — want ik mag niet onderstellen dat de beide Ministers niet behoorden tot degenen, die het bedoelde punt onder de oogen zagen — stak geen vinger uit om in Dezen de toch wel wenschelijke klaarheid te brengen. En nu is het misschien minder prettig, dat, wat voor de Kamers verborgen bleef, door een econoom voor het voetlicht wordt gebracht, doch zulk een overweging kan, als van den 2en rang, moeilijk gewicht in de schaal leggen. Had ik mij tot den heer Hoitsema moeten wenden, alvorens te schrijven? Maar de feiten kan toch ook hij niet veranderen. En het geval wordt er niet beter op, nu blijkt, dat aan de Kamers niet alle licht, waarover men beschikte, is verschaft. Zei niet reeds Thorbecke, dat de publieke zaak publiek moet worden behandeld? Dit en niets anders deed ik, toen ik schreef. Dit en niets anders liet de regeering na, toen zij haar Memorie van Toelichting samenstellend en ook later, dit punt verzweeg.

De heer Hoitsema zegt, dat het onderwerp toch weinig belangrijks heeft, nu er geen verband bestaat tusschen innerlijke en nominale waarde dezer munten. Doch in Nov. 1919 was dat verband er wel degelijk, dank zij het stijgen van de innerlijke zilverwaarde, waardoor versmelten voordeel ging geven en *van dien tijd uit* moet de maatregel worden beoordeeld. De positie was op 1 Nov. 1919: zilverprijs: 65,5 d., koers £ 11.015, oude gulden 98,9 cent, 4 kwartjes 95,77 cent, 10 dubbeltjes 93,76 cent. De positie was echter op 22 Nov. d.a.v., den datum van het Regeeringsantwoord aan de Tweede Kamer: zilverprijs 74 d., koers £ 10.755, oude gulden dus 107,52, 4 kwartjes 104,14, 10 dubbeltjes bijna 102 cents. Men heeft misdien *tijdens de behandeling van het ontwerp* het versmelten van den gulten *verliesbrengend gemaakt*, het versmelten van kwartjes en dubbeltjes *gemaakt winstgevend* gelaten.

De zilverprijs bleef stijgen. Op 31 Jan. 1920 noteerde het zilver 84½ d. Gelukkig voor ons had de daling van den pondenkoers een tegengestelden invloed (£ = 9,18), zoodat de oude gulden toen waard was 105,84 cent, 4 kwartjes: 102,5 en 10 dubbeltjes: 100,35 cent. Dat de toenmalige depreciatie van het pond het voordeel van versmelten en uitvoer dusdanig verminderde en ongelukken voorkwam, kan moeilijk aan de wijsheid van onzen wetgever worden dank geweten.

De „zekere vreugde” omtrent mijn vondst blijft

voor rekening van Dr. Hoitsema. Kan hij niet inzien, dat het mij aangenamer was geweest, wanneer bij omtrentenis van de feiten die vondst onmogelijk ware geworden? Zooveel gevoel ik nog wel voor het gemeenschapsbelang. Ook gun ik den geachten schrijver geteure eerbied van de capaciteiten van den wetgever. Al stelt de geschiedenis van de ¼-eeuw parlementarisme hem in dit opzicht niet in het gelijk, zijn optimisme wil ik niet verstoren. Met een door hem signaleerde mode doe ik niet mede. Niets in mijn geschriften geeft hem recht tot dezen Seitenhieb.

Lang voordat het „smeltpunt” van den nieuwen gulden bij zekeren zilverprijs zal zijn bereikt, geeft het omsmelten van kwartjes en van dubbeltjes aanmerkelijk voordeel. Waar dit niet is *gewild*, althans niet door de honderd vijftig Kamerleden, die het bedoeld punt niet onder de oogen hebben gezien — anders had stellig één hunner er wel iets van gezegd —, hebben wij hier een wijze van wetgeving, die niet door den beugel kan.

„Ten slotte verschil ik met mijn geachten opponent omtrent het gebruik door mij van het woord „verzwakking” met opzicht tot den gulden. Is de zilveren gulden, die van 9,45 op 7,20 gram fijn werd gebracht, in den zin der munterterminologie verzwakt ja dan neen? Juist in dezen zin is hij ongetwijfeld verzwakt, terwijl de gulden als *geldeenheid*, dus in *economischen* zin, dezelfde bleef. Ik bewoog mij niet buiten het kader der munterterminologie, niet buiten het technisch begrip van zooveel zilver per muntgulden, en dit geeft aan het woord „verzwakking” een zeer bepaalde en m.i. volkomen duidelijken inhoud.

„Hoe men de zaak ook beziet, zij is niet goed te praten, zelfs niet door 's Rijks Muntmeester.

• Groningen, April 1923. H. W. C. BORDEWIJK.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Maart 1923, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van Maart 1922.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op f 1.131.311.473, waarvan f 791.806.598 op rekening komt van eerstgenoemde heffing.

Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het leeningsfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geen verzwareing van belastingdruk medebrachten. — is in totaal eene som van f 1.440.968.709 ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 33.324.738 op tegen f 36.647.498 in Maart 1922 en vertoonden mitsdien een achteruitgang van f 3.322.760, wanneer men de opbrengst van den tabaksaccijns ad f 1.463.972, welke in Maart 1922 nog geen baten afwierp, mede in aanmerking neemt. De totale opbrengst in de afgelopen maand bleef f 463.179 bij de raming ten achter.

De opbrengst over de eerste drie maanden van 1923, de tabaksaccijns medegerekend, overtrof de opbrengst over de overeenkomstige maanden van 1922 met een bedrag van f 6.713.816, terwijl de raming met een bedrag van f 5.534.233 werd overschreden.

In vergelijking met Maart 1922 vertoonden in Maart 1923 de grondbelasting, de personeele belasting, de zout-, de bier- en de geslachtaccijns, de successierechten, de statistiekrechten en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de inkomstenbelasting, de dividend- en de tantiëmebelasting, de vermogensbelasting, de suiker-, de wijn-, en de gedistilleerdaccijns, de zegel- en de registratierechten en de invoerrechten.

Bij nadere beschouwing van de directe belastingen blijkt, dat de inkomstenbelasting, die den laatsten tijd in vergelijking met overeenkomstige maanden van vorige jaren zulk een hooge opbrengst aanwees, in de

afgelopen maand f 2.169.933 bij de opbrengst in Maart 1922 ten achter bleef. Bij vergelijking van de ontvangsten uit dit middel over de eerste drie maanden van dit jaar (f 30.372.051) met de ontvangsten over de overeenkomstige maanden van het vorig jaar (f 28.322.139), moet gelet worden op de bedragen, zooals die zich als volgt over de verschillende dienstjaren splitsen:

	Jan. t/m. Maart 1922	Jan. t/m. Maart 1923
1920/1921	f 4.185.513	f 1.428.126
1921/1922	„ 24.025.264	„ 8.436.546
1922/1923	—	„ 20.507.379

Iets vluggere invordering is oorzaak, dat de grondbelasting toenam met een bedrag van f 21.539. Voor de verhooging van de opbrengst uit de personeele belasting van f 662.805 tot f 822.168 is geen bijzondere reden op te geven, evenmin als voor de vermindering van de bate uit de dividend- en tantiëmebelasting (f 446.280 tegen f 803.571 in Maart 1922). Vermoedelijk als gevolg van de voorloopige aanslagregeling sedert 1 Mei 1922 is de vermogensbelasting teruggevoerd van f 1.917.068 op f 1.083.713.

Wat den suikeraccijns betreft is op te merken, dat de hooge prijs van den suiker het verbruik doet afnemen. Dit is oorzaak, dat genoemd middel de afgelopen maand f 453.791 minder voor de schatkist opleverde dan de overeenkomstige maand van het vorig jaar. Ook de wijn- en gedistilleerdaccijns liepen terug, respectievelijk met een bedrag van f 33.797 en f 985.146. Van de eerste vermindering is waarschijnlijk de oorzaak, dat de aanvoer van wijn uit Duitsland wordt bemoeilijkt.

Het bierverbruik neemt toe ten koste van het gedistilleerdverbruik, wat in de opbrengst tot uiting komt. De bieraccijns leverde de afgelopen maand f 95.449 dan ook meer op dan in Maart 1922.

De zoutaccijns en de geslachtaccijns namen onderscheidenlijk toe met f 4210 en f 117.608, waarvoor geen bijzondere reden is op te geven.

De opbrengst van den tabaksaccijns (f 1.463.972) is door bijomstandigheden beïnvloed; als gevolg van de malaise is ze echter abnormaal laag te noemen.

De middelen, die meer in het bijzonder den toestand in het zakenleven weerspiegelen, de zegel- en de registratierechten verminderden respectievelijk met f 87.655 en f 71.913, waarvoor geen bijzondere reden is aan te wijzen. Deze maand was in de opbrengst der zegelrechten een bedrag van f 282.238,90 begrepen; aan zegelrecht van nota's van makelaars en commissioonnairs in effecten, waartegenover in Maart 1922 een bedrag van f 155.466 staat, hetgeen er op wijst, dat de handel ter beurze toeneemt.

Van de overige middelen vallen nog te melden de successierechten, die met f 278.863 toenamen, misschien als gevolg van de werking van het hoogere tarief, de invoerrechten, die met f 508.466 afnamen, de statistiekrechten, die van f 289.996 tot f 295.156 vermeerderden en de loodsgelden, waarvan een hogere opbrengst ad f 16.644 is te boeken.

Het recht op de mijnen, dat in Maart 1922 voor de schatkist geen baten opleverde, bracht deze maand f 18.614 op, hetgeen als een toevallige verhooging is, aan te merken, wellicht veroorzaakt door bestellingen uit België als gevolg van de vermindering der aanvoeren uit Duitsland sedert de bezetting.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

EENIGE AANSTAANDE KWESTIES OP WET-GEVEND GEBIED IN ENGELAND.

II. De Begrooting.

Dr. T. E. Gregory te Londen schrijft ons d.d. 20 April 1923:

Onlangs ¹⁾ werd in dit blad een artikel van Dr. de Jongh gepubliceerd, waarin werd aangetoond, hoe onder den gecombineerden invloed van lage geldkoer-

¹⁾ [In het nummer van 20 December 1922. — Red.]

sen en conversie van kortlopende schuld in schuld met langen looptijd de samenstelling der staatsschuld in den jongsten tijd veranderd was. Het geheele vraagstuk der staatsschuld ligt besloten in de discussies, welke, terwijl ik dit schrijf, gaande zijn over de nieuwe voorstellen, welke de Chancellor of the Exchequer bij het Lagerhuis heeft ingediend.

Ondanks alles wat geschied is om de schuld te verlagen is de „deadweight debt” — dat is dat deel der schuld, waartegenover geen kapitaalgoederen van welken aard ook staan — gestegen van £ 7.676 miljoen op 31 Maart 1922 tot £ 7.773 miljoen op 31 Maart 1923. Deze nominale toeneming is het gevolg van conversie van 5 pCt. War Bonds en Exchequer Bonds en 5½ pCt. Treasury Bonds in 3½ pCt. Conversion Loan en van het bijschrijven van den achterstalligen interest op de Amerikaansche schuld. De eerste dezer oorzaken deed de schuld met £ 135½ miljoen aangroeien, hoewel door aflossing de werkelijke toeneming slechts ongeveer £ 95 miljoen bedraagt, waarvan ongeveer £ 65 miljoen op rekening der buitenlandsche schuld komt, welke op 31 Maart 1923 £ 1156 miljoen bedroeg tegen £ 1091 miljoen in Maart 1922.

Het werkelijke bedrag der ingekochte of afgeloste schuld in het laatste begrotingsjaar bedroeg £ 375 miljoen, waarvan de grootste post die der Treasury Bills was, waarvan £ 266 miljoen werd afgelost. De andere posten omvatten:

miljoenen £	
45 5 pCt. National War Bonds
27 National Savings Certificates
20 5 pCt. Exchequer Bonds
17 „Other Debt”
109	

Van dit bedrag van £ 375 miljoen werd £ 101 miljoen afgelost uit de inkomsten, die de uitgaven in het afgelopen begrotingsjaar met dit bedrag overtroffen. Het grootste deel van het saldo werd uit nieuwe leningen afgelost, n.l.:

Treasury Bonds	£ 159 miljoen
Ways and Means Advances	„ 47 „
National Savings Certificates	„ 56 „
	£ 262 miljoen

Afgezien van zekere bedragen, £ 25 miljoen in totaal, welke ook betrekking hebben op den dienst der Staatsschuld, doch afzonderlijk geadmistreerd worden, kan men ruw weg zeggen, dat ten aanzien van de schuld het afgelopen begrotingsjaar het volgende te zien geeft:

	£ miljoenen
Deadweight debt op 31/3/1922	7676
Ingekocht	375
	7301
Opnieuw geleend	262
	7563
Nominale aanwas als gevolg van conversie	136
	7699
Bijgeschreven op de Amerikaansche schuld	65
	7764

Hoeveel van deze enorme schuld vervalt in de eerstvolgende jaren? Men moet hierbij natuurlijk onderscheiden de vlottende schuld, bestaande uit Treasury Bills, Ways and Means Advances en dergelijke en de langer loopende schuld. Onderstaande cijfers zijn

	In miljoenen £.		
	Binnenl. schuld	Buitenl. schuld	Totaal
1923/4	112.6	6.2	188.8
1924/5	156.9	6.2	163.1
1925/6	46.4	nil	46.4
1926/7	110.1	3.1	113.2
1927/8	350.2	nil	350.2
1928/9	508.2	3.3	511.5
1929/30	46.3	19.6	65.9
	1330.7	38.4	1369.1
Toe te voegen:			
Treasury Bills	616.1	nil	616.1
Ways & Means Adv.	193.9	—	193.9
Savings Certificates	354.2	—	354.2
	2494.9	38.4	2533.3

alle ontleend aan tabel 4 van het Statement of Revenue and Expenditure (House of Commons Paper 51 of 1923).

Strikt genomen behoort hierbij ook opgeteld te worden de aflossing van de schuld aan de Vereenigde Staten, welke op het oogenblik £945 millioen bedraagt, in zooverre de eerste zeven jaren aangaat. Maar voldoende zal reeds gezegd zijn om een indruk te geven van den geweldigen omvang van het vraagstuk, waarvoor men zich gesteld ziet.

Er zijn vijf methoden, waarop de Chancellor het vraagstuk kan behandelen, nl.:

- I. Kapitaalheffing.
- II. Een Sinking-fund politiek, waardoor schuldaflossing regelmatig onder de uitgaven wordt opgenomen.
- III. Een politiek, waarbij gestreefd wordt naar batige sloten, die dan telkens tot schulddelging worden aangewend.
- IV. Uitsstel door conversie van vlottende schuld in schuld met langen looptijd.
- V. Leenen om af te lossen.

Er bestaan op dit oogenblik twee populaire methoden, die beide gevaarlijk zijn. Daar zijn in de eerste plaats zij, die pleiten voor opschorting van de stortingen in het sinking-fund en die op deze wijze den last geheel op het nageslacht hopen af te wentelen en in de tweede plaats zij, die redding zoeken in een gedwongen rentevoet. Nu wil het geval, dat bij de uitgifte van eenige Engelsche oorlogsleeningen bepaald is, dat een sinking-fund zal worden ingesteld, waarover hieronder nader. Deze opschortingspolitiek beteekent dus dat geleend moet worden om af te lossen en kan alleen verdedigd worden door de mogelijkheid, dat de rentevoet zal dalen, aangezien de „deadweight debt” erdoor op dezelfde hoogte blijft. Zij is in het algemeen gezegd de politiek van den vorigen Chancellor, van de partij van Lloyd George en van de zakenwereld.

Gedwongen verlaging van den rentestand wordt bepleit door een deel der Schotsche arbeiderspartij. De Labour Party in haar geheel staat een kapitaalheffing voor, intusschen geëerd gaande met een strafte sinking-fund politiek.

Het vierde systeem wordt door niemand aanbevolen, ofschoon het in het afgelopen jaar in practijk werd gebracht. Het heeft het groote nadeel, dat het tot luid geroep om belastingverlaging leidt, waardoor het doel, dat het nastreeft, in gevaar wordt gebracht. De tweede methode wordt door den huidigen Chancellor gevolgd. Ten einde een juist inzicht in den toestand te verkrijgen is het noodzakelijk er aan te herinneren, dat een sinking-fund bestaat voor de volgende leeningen:

4 pCt. Funding Loan 1919. Een sinking-fund, waarin jaarlijks 2¼ pCt. van het nominaal bedrag gestort wordt, waarvan het saldo na betaling van den interest gereserveerd moet worden voor de aflossing van geschuld, zoolang de beurskoers op of beneden pari staat.

4 pCt. Victory Bonds 1919. Een sinking-fund, waarin jaarlijks 2¼ pCt. van het nominaal bedrag gestort wordt, waarvan het saldo na interestbetaling dient voor jaarlijksche uitlotingen.

3½ pCt. Conversion Loan 1921. Vanaf 1 April 1922 moet een bedrag van elk minder dan 1 pCt. van het aan het einde van niet halfjaar uitstaande bedrag ieder volgend halfjaar aangewend worden voor aankoop van stukken ter beurze, zoo lang de koers in het voorafgaande halfjaar beneden 90 is geweest.

Ten slotte moet eraan herinnerd worden, dat voor de 5 pCt. War Loan 1929/47 en de 4 pCt. War Loan 1929/42 een Depreciation Fund is ingesteld van ½ pCt. per maand, ten einde den beurskoers op het peil van den emissiekoers te houden.

De Chancellor schat zijn verplichting als volgt:

	£
4 % Funding Loan & Victory Bonds.....	4.4 millioen
3½ % Sinking Fund on American Debt \$ 23	13.5 „
Repayment of Silver Loan \$ 30½	11.6 1) „
Voor Victory Bonds, ter voldoening van Successierechten aangeboden, is noodig	7.5 „
	37.0 millioen

1) Omgerekend tegen den koers \$ 4.60 = £ 1.

Aangezien er nog zekere bezettingen te verrichten zijn in verband met de Canadeesche schuld, blijft bovengenoemde som eenigszins beneden het minimum vereischte bedrag. Voor het Depreciation Fund wordt niets uitgetrokken, hoewel de mogelijkheid bestaat, dat hiervoor een bedrag van maximum £ 32 millioen noodzakelijk zal zijn, terwijl eveneens niets is uitgetrokken „voor de betaling van successierechten in andere fondsen dan in Victory Bonds”. Tegenover deze uitgaven, die vast staan, zal in de Finance Act een bepaling worden opgenomen, waardoor in dit jaar (1923/24) £ 40 millioen, in 1924/25 £ 45 millioen en in 1925/26 en daarna £ 50 millioen voor sinking-fund doeleinden wordt uitgetrokken. Dit beteekent een totaal van £ 235 millioen aan het eind van het begrotingsjaar 1929/30, waarvan ongeveer één zevende à één achtste op rekening komt van terugbetaling der schuld aan de Vereenigde Staten. Indien wij deze buiten beschouwing laten schiet er ongeveer £ 206 millioen voor aflossing over, tegen £ 1330 millioen binnenlandsche schuld, in dezelfde periode vervallende, ongeacht de vlottende schuld. Dit resultaat is verre van heroisch, naar moet worden toegegeven. U.S.A. Silver loan, blijkt, dat het totaal bedrag der binnenlandsche schuld, dat door de sinking-fund operaties zal worden afgelost, tot minder dan £ 200 millioen terugloopt.

De directe oorzaak van dit onvoldoende resultaat is natuurlijk de wensch naar belastingverlaging, aangezien de openbare meening is aangevallen op het groote surplus van £ 101 millioen, dat het afgelopen jaar heeft opgeleverd en weigert naar rede te luisteren. Nu was dit overschot niet het resultaat van te hooge raming der inkomsten, maar van het feit, dat de uitgaven beneden de begroting bleven. Het is bovendien een feit, dat in het afgelopen jaar niets in het sinking-fund werd gestort, in dien zin, dat de Chancellor bevoegdheid had evenveel te leenen als hij afloste. Erkend moet worden, dat er een grens is, waar beneden als gevolg van lagere prijzen en bezuiniging de uitgaven niet kunnen dalen. Het valt daarom niet gemakkelijk te gelooven, dat in de toekomst groote overschotten verwacht mogen worden en het huidige budget calculeert dan ook maar een overschot van £ 1.880.000. Als alles goed gaat zal dus in totaal ongeveer £ 42 millioen aangewend worden voor aflossing van alle soorten schuld.

Gelijk gewoonlijk waar de wensch de vader is van de gedachte, is een speciale theorie ontwikkeld om de voorgestelde schuldaflossing te rechtvaardigen. Dit is de theorie, dat belastingverlaging het bedrijfsleven zal prikkelen. In zooverre als belasting wordt geheven voor schuldaflossing is het echter duidelijk bij eenig nadenken verplaatst en dientengevolge op den duur het bedrijfsleven evenzeer moeten prikkelen, als wanneer zij in handen der belastingbetalers bleven. Dit argument is echter natuurlijk niet zeer populair en het resultaat is, dat wij het schouwspel beleven, dat het geheele House of Commons zich wijdt aan een discussie over de vraag, welke belasting in het bijzonder behoort te verdwijnen of verlaagd te worden, ten einde het bedrijfsleven zooveel mogelijk te prikkelen. De Labour Party staat op het standpunt, dat de indirecte belastingen het eerst aan de beurt zijn, aangezien verlaging der inkomstenbelasting slechts leiden zal tot een toenemende uitgave voor luxe-doeleinden (daarbij over het hoofd ziende, dat ook dit beteekent een prik-

kel voor het bedrijfsleven), terwijl het psychologische effect slechts gering zal zijn, aangezien geen inkomstenbelasting betaald wordt door naamlooze vennootschappen en deze door een vermindering hiervan dus niet beïnvloed worden.

Het spreekt vanzelf, dat de regeering bouwt op de verlaging der inkomstenbelasting, doch ook de arbeiders te vriend moet houden. Dat de keus tot dit doel op den bieraccijns, inplaats van op den suikeraccijns gevallen is, heeft belangrijke belastingtheoretische kwesties doen ontstaan, welke nog besproken zullen worden, wanneer de begroting als geheel zal worden behandeld.

(Wordt vervolgd.)

T. E. GREGORY.

DE STRIJD OVER DE WERKLOOSHEIDSPOLITIEK IN ZWEDEN EN HET AFTREDEN VAN HET KABINET BRANTING.

De heer Fabian von Koch te Stockholm schrijft ons:

Gedurende de laatste maanden is het werkloosheidsvraagstuk hier te lande ongetwijfeld de meest brandende politieke kwestie geweest. Gedurende en na den oorlog werd de Zweedsche werkloosheidspolitiek n.l. bepaald door economische en humanitaire en niet door politieke overwegingen. Dientengevolge dragen de regels, door regeering en parlement als leidraad voor de Werkloosheidscommissie vastgesteld, een betrekkelijk wetenschappelijk karakter en zijn zij mischien gezonder dan in de meeste landen.¹⁾ Het zal echter waarschijnlijk niet mogelijk blijken in de toekomst politieke invloed uit te schakelen.

Toen in Februari j.l. groote arbeidsgeschillen vrijwel gelijktijdig uitbraken in eenige belangrijke industrieën (ijzerindustrie, zagerijen en papierpulpfabrieken) zouden genoemde regels voor de eerste maal op groote schaal worden toegepast. Aangezien de geschillen van algemeen karakter waren, was het niet alleen onvermijdelijk, dat de daarbij direct betrokken arbeiders, ongeveer 65.000, van staatssteun verstoken zouden zijn, maar ook degenen, (ongeveer 4.050 in getal) tot hetzelfde bedrijf behorende, die reeds werkloos waren, toen de geschillen uitbraken, aangezien ook zij ondersteeld werden betrokken te zijn bij de kwestie. De regeling, waarover volksvertegenwoordiging en regeering het het vorig jaar eens waren geworden, liet op dit punt geen twijfel. Desniettemin barstte een storm van oppositie tegen de Werkloosheidscommissie, die toch slechts haar instructies had uitgevoerd, los in de bolsjewistische, socialistische en vakverenigingspers. De premier, de heer Branting, verklaarde in de volksvertegenwoordiging, dat de meerderheid der Commissie het vertrouwen der werklieden niet bezat. Wegens deze uitspraak en het algemeen gebrek aan steun van de zijde der regeering namen enkele der meest vooraanstaande en onafhankelijke leden der Commissie ontslag en werden vervangen door anderen.

De regeering dacht eerst, dat het zeer eenvoudig zou zijn de moeilijkheden te overwinnen en den nogal opgewonden vakverenigingsleden voldoening te verschaffen. Haar eerste plan, schoon twijfelachtig uit wettelijk oogpunt, was de beslissing der Commissie met eenige beperkingen te vernietigen en verderen steun toe te staan aan de arbeiders in de betrekkelijke takken van bedrijf, die steun ontvingen vóór de geschillen uitbraken en niet direct daarbij betrokken waren. In dit geval zou men naderhand de goedkeuring van de volksvertegenwoordiging gevraagd hebben. Nadere overweging van de zaak deed het echter wenschelijk schijnen een anderen weg in te slaan en een wetsontwerp in te dienen, ten einde een regeling te treffen van den plotseling ontstane toestand. In dit ontwerp werd voorgesteld een uitzondering te maken op den regel, dat alle arbeiders in een bedrijf, waar een arbeidsgeschil gaande is, van steun zullen

worden uitgesloten, ten gunste van diegenen, welke vóór het uitbreken van het geschil zes maanden of langer achtereen werkloos waren geweest. Het is waar, zooals ter toelichting van het wetsontwerp werd aangevoerd, dat bij normale omstandigheden een belangengemeenschap bestaat tusschen de werklozen en de direct bij een geschil betrokkenen en de eersten eventueel ook bij de resultaten van den strijd kunnen winnen. Als regel zijn zij dan echter slechts gedurende korten tijd werkloos geweest.

De huidige werkloosheid is echter verre van normaal. Het kan zelfs ternauwernood waarschijnlijk gemacht worden, dat velen der gedurende aanzienlijken tijd werklozen ooit weder hun oude plaats kunnen terugkrijgen of zelfs hun oude beroep weder zullen kunnen opvatten. Bij een dergelijken stand van zaken hebben dergelijke personen niet langer een gemeenschappelijk belang met de staatsde arbeiders en zij behooren derhalve niet van staatssteun te worden uitgesloten wegens zoodanig geschil.

Betoogd werd, dat een zesmaandsperiode voldoende was om te garanderen, dat die arbeiders, welke werkelijk tot het bedrijf behooren en bij den uitslag der staking zouden kunnen winnen, van staatssteun uitgesloten zouden blijven.

De volksvertegenwoordiging was intusschen niet geneigd dit ontwerp inderhaast te behandelen, doch wenschte een grondig onderzoek dezer kwestie en van de mogelijke gevolgen eener beslissing, mede met het oog op andere dergelijke gevallen. De voornaamste resultaten van dit onderzoek zijn de volgende:

Indien de zesmaandsregeling aangenomen zou worden, zou deze als uitwerking hebben, dat vrijwel alle arbeiders staatssteun zouden ontvangen, die daarvan thans zijn uitgesloten. Aanneming van het ontwerp zou het overboord zetten van een wezenlijk deel der op zichzelf gezonde beginselen beteekenen, welke de volksvertegenwoordiging en de huidige regeering het vorig jaar na rijp beraad vaststelden, n.l., dat ten einde strikte neutraliteit van de zijde van den staat in geval van arbeidsgeschillen te handhaven, het noodzakelijk is niet alleen geen ondersteuning te verleenen aan arbeiders, direct bij het geschil betrokken, maar ook aan hen, die door de vakverenigingssolidariteit hun kameraden in den strijd zouden kunnen steunen en er zelf bij zouden kunnen winnen. De zesmaandsperiode zou in dit opzicht een zeer onvoldoende garantie beteekenen, terwijl zij bovendien enkele duidelijke nadeelen bezat.

Ten aanzien der ijzerindustrie bleek het minstgenomen waarschijnlijk, dat het langzamerhand mogelijk zou zijn de groote meerderheid der werklozen weder blijvend te werk te stellen. In ieder geval mocht de mogelijkheid, dat iemand weder te werk gesteld zou worden, in geen deele afgemeten worden naar den korteren of langeren duur zijner werkloosheid.

Wat de seizoenbedrijven aangaat zouden de gevolgen van den zesmaandsregel zeer onvoldoende blijken. In sommige bedrijven is de regelmatig terugkeerende werkloosheidsperiode bijv. 4 maanden, in andere langer. De regel zou dus in de verschillende bedrijven een zeer uiteenlopende werking vertoonen, doch zelfs in één en hetzelfde bedrijf zou deze zeer uiteenloopen, al naarmate een geschil uit zou breken aan het begin of aan het eind van een werkloosheidsperiode. Verder dient opgemerkt te worden, dat in den regel de beste arbeiders langer aan het werk worden gehouden, dan de minder goede en deze laatste dus (in geval van een geschil) met een langere werkloosheidsperiode meer kans op staatssteun zouden hebben dan de betere arbeiders. Het onderzoek toonde verder aan, dat in sommige bedrijven, waar geschillen dreigden, de werklozen buitengewoon weinig geneigdheid vertoonden tijdelijk te werk te worden gesteld, aangezien zij vreesden op deze wijze hun werkloosheidsperiode korter dan zes maanden te doen zijn, waardoor in geval van een geschil hun steun zou worden ingetrokken.

Om deze en enkele andere redenen bleek het voor

¹⁾ Vergelijk een kort overzicht van de Zweedsche beginselen op pag. 919 van den vorigen jaargang.

het Statsutskottet, een der voornaamste commissies der volksvertegenwoordiging, onmogelijk het wetsontwerp, zooals het was ingediend, aan te bevelen. In plaats daarvan werden enkele voorstellen ter leniging van individueelen nood voorbereid. In de Eerste Kamer werden deze aangenomen, de Tweede Kamer daarentegen nam het oorspronkelijk wetsontwerp aan. Aanvankelijk scheen het waarschijnlijk een meerderheid te vinden voor een soort van compromis. Ondanks sterken aandrang van regeeringszijde heeft de volksvertegenwoordiging zich thans echter vereenigd met de beslissing der Eerste Kamer. Dientengevolge heeft het Kabinet-Branting zijn portefeuilles ter beschikking gesteld.

Hoe de nieuwe regeering eruit zal zien valt nog niet te zeggen. Hieromtrent worden onderhandelingen gevoerd. Het resultaat kan zijn een conservatief, een liberaal of een coalitie kabinet.¹⁾ F. VON KOCH.

11 April 1923.

AANTEKENINGEN.

De overheid als bankier. — Op den laatsten dag van het van 17 tot 19 dezer te Amsterdam gehouden Efficiency Congres sprak Mr. Vissering een rede uit, waarin hij er o.m. op wees, hoe men bij de beantwoording van de vraag, hoe te komen tot een zoo nuttig mogelijke verhouding tusschen de uitgaven enerzijds en de daarmede bereikte productieve resultaten anderzijds, ook allerlei bijomstandigheden in het oog moet houden, die ten slotte op het geheel een zeer ernstigen invloed kunnen hebben. Evenzeer moet men waken tegen een verkeerde toepassing van een op zichzelf goed systeem.

Ten einde deze opmerkingen meer te preciseeren, vatte spreker hen samen in een waarschuwing:

- 1o. tegen lekken in het systeem;
- 2o. tegen een ontaarding in zuinigheid, die men eensdeels zou kunnen betiteln met schrielheid, anderzijds met gebrek aan ondernemingslust.

Onder de eerste rubriek vallen de te hoog opgevoerde en op onjuiste grondslagen geheven belastingen.

Daarnaast wees spreker op lekken in andere richtingen en wel richtingen, waarbij gemeentelijke of rijksinstellingen niet geheel vrijuit kunnen gaan en vervolgde:

Als eerste voorbeeld in deze richting zou zijn te noemen het *giro-kantoor van de gemeente Amsterdam*. Voor zoover dat girokantoor zich uitsluitend had toegelegd op het bevorderen van het geldverkeer door middel van overschrijving, zou het op zichzelf, meer in het bijzonder voor betaling van de vorderingen van openbare bedrijven, kunnen gelden als een model van efficiency. Daarbij wordt een besparing bereikt op den omvang van de circulatiemiddelen, op de snelheid van omloop, op de kosten aan dien omloop verbonden in den vorm van geldzendingen, porto, assurantie, looperspersoneel, enz. Verder een besparing in rente, omdat de omloop bij wijze van giro bij één goede regeling nog veel sneller kan zijn dan bij het gaan van contanten van hand tot hand.

Het girokantoor van de gemeente Amsterdam is echter verder gegaan, heeft door het uitloven van een *te hooge deposito-rente* niet onbelangrijk gelden op deposito aangehouden en geeft die weer af aan de overige financiële administratie van de stad Amsterdam. Wij hebben hier dus te maken met een indirecte methode voor het verkrijgen van leeningsgelden door de gemeente Amsterdam. Die gelden worden daarmede niet alleen aan hun eigenlijke bestemming onttrokken, namelijk, dat zij als contante gelden in zeer liquiden vorm beschikbaar moeten blijven voor de dagelijkse geldbehoefte van het verkeer (bijv. in den vorm van kort loopende leeningen), maar bovendien blijkt het, dat het girokantoor als bankzaak nog niet eens tot dekking van zijn eigen onkosten is kunnen komen, en dat het *tekort* op zijn onkosten-rekening uit de algemeene kas der stad Amsterdam moet worden gedekt. Daarmede wordt, nog wel van overheidswege, een zeer ongezonde concurrentie in het leven geroepen tegenover de bestaande banken en bankiers.

¹⁾ [Het is naar men weet een conservatief Kabinet-Trygger geworden. — Red.]

Zoolang het girokantoor dus blijft bij het bedrijf, hetwelk zijn naam aangeeft, kan men spreken van een zuivere efficiency. Wanneer het girokantoor echter gaat functioneeren als een zuigpomp op de contante gelden van de inwoners van Amsterdam, voor doeleinden als waarvoor die gelden thans worden gebruikt, dan wordt ook dit girokantoor een lek. Zelfs in zijn eigen administratie is zijn efficiency zoek geraakt, voor zoover zijn onkostenrekening gedekt moet worden door de gemeente.

Bij het Rijk kunnen wij iets analoogs opmerken. Het Rijk krijgt door zijn verschillende organen ieder jaar de beschikking over een snel toenemend bedrag aan gelden. De Postspaarbanc trekt vele millioenen tot zich; thans ook het afzonderlijke beheer van den Postchèque- en Girodienst, vooral ook omdat zij een zoo hooge rente uitkeeren op ge-deponeerde gelden. Verder zien de nieuwe organisaties voor het stichten van pensioenfondsen haar kapitaalmiddelen ieder jaar met tientallen millioenen toenemen.

In eenigszins verwijderd verband zou men ook hierbij kunnen noemen de Bank voor Nederlandsche gemeenten, die eerst enkele jaren geleden is opgericht en die gelden tracht te krijgen door uitgifte van schuldbrieven. Ten aanzien van deze laatste zijn voorstellen ingediend om de Postspaarbanc en den Postchèque- en Girodienst te machtigen, de obligatiën van deze Bank voor Nederlandsche gemeenten als belegging te nemen.

Wij hebben hier te doen met een complex van steeds machtiger wordende financiële instellingen onder min of meer directe leiding van den Staat of waarbij, zooals bij de Bank voor Nederlandsche Gemeenten, de Staat als aandeelhouder belangrijk is geïnteresseerd. Er zit ontegenzeggelijk een goede gedachte in deze politiek om elkander bij te springen, maar daarnaast bestaat een groot gevaar, dat die goede gedachte door een verkeerde toepassing ten slotte tot onheilen zal moeten voeren. Het ligt ons allen nog versch in het geheugen, hoevele gemeenten zich noodzaak zagen, een beroep op de geldmarkt te doen, zooveel mogelijk voor kort loopend geld, doch ook wel voor het plaatsen van langer loopende leeningen. Waar de vrees bestond, dat gemeenten wel wat verder gingen dan wenschelijk was met het oog op de draagkracht van ons geheele volk, dus m.a.w. waar de vrees werd gekoesterd — en niet ten onrechte — dat de gemeenten op die wijze zouden medewerken tot het verder doen ontstaan van een inflatie, is van verschillende zijden hiertegen gemaakt. Particuliere banken en bankiers zijn wat moeilijker geworden in het nemen van dergelijke gemeenteleeningen, en De Nederlandsche Bank heeft ook gemeend in deze richting nu en dan een waarschuwing te moeten doen hooren. Zij heeft zelfs tot zekere hoogte een zoogenaamde rantsoeneeringspolitiek ten opzichte van de gemeenten in toepassing gebracht. Een tijd lang is hierover veel stof opgejaagd, maar de bezwaren tegen het optreden van de banken en van De Nederlandsche Bank in deze richting zijn allengs vrijwel verstomd, omdat de groote meerderheid wel ging inzien, dat een breidel in deze richting moest worden aanvaard. Gemeenten, die het wel wat bont hadden gemaakt met de opdrijving van hare uitgaven, zonder eerst gezorgd te hebben, voldoende middelen daartegenover te hebben, kwamen daardoor wel voor bijzondere moeilijkheden te staan om plaatsing voor hare promessen of schuldbrieven te vinden.

De openbare meening enerzijds, voor zoover die tot uiting kwam in de open geldmarkt, en De Nederlandsche Bank anderzijds waren dus wel in staat een zekere rem aan te leggen aan de hier en daar wel wat al te grootsche plannen van gemeentebesturen. Het kwam echter ook voor, dat de gemeenten inderdaad een dringende behoefte hadden aan contante gelden ook voor haren gewonen dienst, en zeker ook niet het minst voor zware opdrachten, die door het rijk aan de gemeenten waren afgeschoven voor distributie, woning- en scholenbouw, enz., enz. Nu moge men verschillend oordeelen over de wenschelijkheid van al deze uitgaven, dit neemt niet weg, dat de gemeenten oogenblikkelijk nu eenmaal stonden voor de noodzakelijkheid, voor dergelijke doeleinden geld uit te geven; en van dat standpunt bezien was het natuurlijk ongewenscht, dat de gemeenten de openbare geldmarkt voor zich gesloten zouden zien en op geen andere wijze de noodige gelden ter beschikking zouden kunnen verkrijgen. Men moet dus erkennen, dat in sommige gevallen een inderdaad welkome uitkomst werd verkregen door de mogelijkheid, dat de staat door een van zijn genoemde organen geld ter beschikking van dergelijke gemeenten kon stellen. Men ziet dan ook, o.a. in het verslag van den Postchèque- en Girodienst, dat onderscheidene gemeenten, die niet meer in trek waren op de open markt, meermalen haar heul hebben gezocht en gevonden bij die genoemde instellingen. Nog een goede zijde aan het verstrekken van gelden langs dezen weg was, dat een vrij

scherpe controle kon worden verkregen, naast Gedeputeerde Staten en naast den gemeenteraad zelve, op de uitgaven van die gemeenten, welke controle met zorg vanwege de regeering van ons land wordt toegepast.

Evenwel, ook indien wij al deze goede kanten van de zaak volstrekt niet uit het oog willen verliezen, zullen wij ten slotte toch tot de conclusie moeten komen, dat op den duur een groot gevaar is gelegen in de besteding van al die rijks gelden voor doeleinden, die op de openbare geldmarkt geen waardeering zouden kunnen vinden. Die groote staats lichamen zouden dan, om een eenigszins platte uitdrukking te gebruiken, de stroppenstal kunnen worden voor niet gewilde promessen en schuldbrieven.

Men mag dus de bezorgdheid niet prijsgeven, dat langs dezen weg ook weer lekken zouden ontstaan, die tot verdere inflatie aanleiding zouden geven. In het algemeen is het gevaar niet denkbeeldig, dat dergelijke groote staats lichamen op den duur niet gelukkig zullen zijn in hun beleggingen, daar zij teveel aan banden zijn gelegd en te weinig algemeene bewegingsfaculteit hebben om goed te kunnen bankieren. Het moge voor de geïnteresseerden een gerust gevoel zijn, dat de Staat met zijn geheele kracht er achter staat, — dat geruste gevoel zal echter wel wat verdwijnen, wanneer ten slotte de Staat door overbelasting en door toenemende inflatie zelf voor te groote moeilijkheden zal komen te staan om al zijn verplichtingen behoorlijk na te komen, d.w.z. na te komen in een niet-gedeprecieerden gulden.

Voorstel tot afschaffing van den middenkoers ter beurze van Amsterdam. — Op de agenda van de 26 dezer te houden algemeene vergadering der Vereeniging voor den Effectenhandel komt voor het volgende voorstel van den heer F. J. Bernhard:

„De vergadering besluit:

„Het bestuur op te dragen een commissie te benoemen, die aan een algemeene vergadering voorstellen zal doen, daartoe strekkende den beurshandel aldus te reglementeeren, dat het afsluiten van transactiën tot den middenkoers in onbruik geraakt.”

De toelichting van den heer F. J. Bernhard tot dit laatste voorstel luidt als volgt:

De fouten van het huidige noteerings-systeem, dat nog uit een tijd is, dat de Vereeniging voor den Effectenhandel niet bestond, mogen wij veronderstellen bij alle leden bekend te zijn.

Onze vereeniging is sedert haar oprichting opgegroeid tot een organisatie, die niet alleen de belangen van haar leden, maar ook die van al wat met den effectenhandel in verband staat, te behartigen heeft.

Meer dan ooit is dit gebleken, toen in het noodlottig jaar 1914 de oorlog uitbrak en ingrijpen van hooger hand noodzakelijk maakte, welk ingrijpen de Beurswet 1914 bracht. Het sluiten van den vrede in 1918 en de veranderingen sedert dien in den algemeenen toestand, doen langzaam de strenge bepalingen dier wet verdwijnen en men mag verwachten, dat deze binnen afzienbaren tijd of wordt ingetrokken, of nog slechts in naam blijft bestaan.

Waar dikwijls blijkt, dat de Amsterdamsche Effectenbeurs de internationale belangstelling trekt, moeten wij zorgdragen, dat alle misstanden worden opgeheven. Eén daarvan is zeker ons huidig noteeringssysteem, hetwelk toelaat, dat niet alleen hier in Nederland, maar over geheel de wereld orders in aan onze Beurs genoteerde fondsen tot een tevoren bepaalden koers. (middenkoers) kunnen worden uitgevoerd, zonder dat deze orders ooit de Amsterdamsche Beurs geraakt hebben.

Dit euvel is niet alleen de oorzaak geweest, dat de hier in Nederland gevestigde Banken zich voor $\frac{3}{4}$ als effectenbanken hebben kunnen ontwikkelen, maar ook, dat in de verschillende provincie-steden orders tot middenkoers Amsterdam geclareerd worden. Deze toestand kan nimmer ten gunste van onze lastgevers zijn, daar daardoor de markt automatisch beperkt wordt. Door die beperking is het zeer gemakkelijk de markt te beheerschen, waardoor het vaststellen der koersen in slechts een enkele hand komt, hetgeen begrijpelijkerwijze de willekeurigheid der noteering vergroot. Voor alles dienen wij, willen wij ons belang voorstaan, het belang onzer lastgevers te behartigen. Daarom moet zorggedragen worden, dat alle orders naar de beurs vloeien en ik denk door wijziging in het noteeringssysteem te brengen dit doel te bereiken. Indien niet tot middenkoers gehandeld kan worden, moet elke order stuk voor stuk op de Beurs uitgevoerd worden. Koersen van fondsen, die gewoonlijk eerst bij het sluiten van de Beurs vastgesteld worden, kunnen dan reeds kort na opening der Beurs door

de draadlooze over geheel Nederland geseind worden, nieuwe orders kunnen toevloeien, terwijl thans op z'n vroegst na beurs deze koersen bekend worden en den volgende dag de orders daarop komen, welke dan dikwijls in een geheel andere marktstemming vallen. Ons noteeringssysteem mag in tijden van weleer waardeering gevonden hebben; thans nu wij beschikken over telefoon, telegraaf en draadlooze is het verouderd en moet gewijzigd worden. Vele onzer beursleden, die thans een schamel en dikwijls zorgvol bestaan lijden, kunnen zich dan belasten met 't zuiver uitvoeren van orders, hetgeen nu ook wel geschiedt, maar doordat de zgn. hoeken te veel in één of slechts enkele handen geconcentreerd zijn, gaan zeer veel orders, doordat de methode niet deugt (middenkoershandel), totaal voor de Beurs verloren, omdat de tijd van bewerking den hoekman veelal ontbreekt en het dikwijls voorkomt, dat de orders bij niet slagen geroyeerd worden.

In mijn voorstel is niet opgenomen een opdracht aan de te benoemen commissie om het hoekmanschap te regelen. Toch vermeen ik, dat de commissie een regeling onder de oogen moet zien, daar niet alleen de plichten, maar ook de rechten van een hoekman moeten worden vastgesteld. Deze quaestie is m.i. een zeer moeilijke, daar aan onze Beurs zoovele verschillende belangen vertegenwoordigd zijn; men kan b.v. een hoekman aantreffen, die daarbij het bedrijf van handelaar, commissionair, arbitrageant en emittent uitoefent. Het ligt niet in mijn bedoeling, hoe noodzakelijk ook, hierin verandering te brengen, daar dan ook de oude quaestie van banken, emissiehuizen en arbitragehuizen zou moeten worden geregeld en deze regeling tot de meest drastische maatregelen aanleiding zou geven.

ONTVANGEN:

De Kroniek, Weekblad voor Economie, Financiën, Statistiek, Bedrijfshuishoudkunde; Redactie Dr. A. Sternheim. No. 1. Amsterdam, 18 April 1923.

Dr. A. Sternheim bedoelt, gelijk hij in het voorwoord mededeelt, met dit tijdschrift het werk voort te zetten, dat hij gedurende zeven jaren in het dagblad „de Telegraaf” verricht heeft. Analyse en bespreking van officieel cijfermateriaal van N. V. staan op den voorgrond. Verder zal aan vraagstukken van bedrijfshuishoudkundigen en economischen aard aandacht worden gewijd.

Waarschuwende cijfers uit de Gemeente-Financiën, vergelijkend overzicht van ontvangsten en uitgaven van 34 gemeenten volgens de begrotingen voor 1914 en 1922, samengesteld op verzoek van de Centrale Commissie voor Bezuiniging, ingesteld door de Nederl. Maatschappij voor Nijverheid en Handel te Haarlem.

De Werkloosheid en hare Bestrijding door Mr. R. A. Fockema, oud-President van het Gerechtshof te Leeuwarden; Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, 1922.

Deutschlands Wirtschaftslage unter den Nachwirkungen des Weltkrieges, unter Verwendung von amtlichem Material zusammengestellt im Statistischen Reichsamt; Berlin im März 1923, Zentralverlag, Berlin.

Société des Nations, *Recueil des Traités et des Engagements Internationaux enregistrés par le Secrétariat de la Société des Nations*. Volume X, Nos. 1, 2, 3 en 4; Imprimeries Réunies S. A., Lausanne.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Februari 1923		Februari 1922	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	52.076	f 1.773.425.000	42.716	f 1.801.422.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	31.256	„ 1.469.328.000	22.447	„ 1.525.870.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	2.780	„ 26.162.000	1.448	„ 12.147.000

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens).

	Maart 1923	Sedert 1 Januari 1923	Overeenkomstige periode 1922
Directe belastingen.			
Grondbelasting	849.566	1.970.879	1.903.509
Personeele belasting ..	822.168	4.280.784	3.179.363
Inkomstenbelasting ..	8.830.266	30.372.051	28.322.138
Dividend- en tantieme- belasting	446.280	4.405.788	2.632.453
Vermogensbelasting ..	1.083.713	2.062.922	3.543.171
Accijnzen.			
Suiker	3.188.550	10.253.028	11.238.073
Wijn	414.816	524.803	587.155
Gedistilleerd	4.721.458	12.231.632	14.991.851
Zout	116.156	416.101	329.295
Bier	387.629	926.218	883.640
Geslacht	832.654	2.488.393	2.175.290
Tabak	1.463.972	4.978.115	—
Belast. op speelkaarten	9.513	25.588	21.090
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.471.528 ²⁾	4.368.970 ³⁾	4.240.667
Registratierechten	1.578.943	4.546.808	5.392.082
Successierechten	3.080.318	11.141.789	8.624.645
Invoerrechten.			
Suiker	3.212.260	9.125.736	9.579.437
Gouden en zilver werken			
Belasting	87.640	234.334	234.081
Essaailoon	97	264	314
Statistiekrecht			
.....	295.156	884.537	868.554
Mijnen			
.....	18.614	162.568	140.859
Domeinen			
.....	128.429	506.561	414.676
Staatsloterij			
.....	9.055	197.169	196.500
Jacht en visscherij			
.....	236	1.103	1.064
Loodsgelden			
.....	275.721	796.844	684.259
Totaal	33.324.738	106.897.983	100.184.166

1) Hieronder begrepen f 282.239 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissiearen in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) Idem f 876.631. 3) Idem f 502.697.

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN-GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Maart 1923	Sedert 1 Januari 1923
Verdedigingsbelasting Ia	325.108	618.297
Verdedigingsbelasting Ib	853.899	2.420.980
Verdedigingsbelasting II	2.439.402	8.216.893
	3.618.409	11.256.170
Oorlogswinstbelasting	1.494	13.975.605

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Maart 1923	Sedert 1 Januari 1923	Overeenkomstige periode 1922
Directe belastingen.			
Grondbelasting	170.731	398.059	382.959
Personeele belasting ..	202.618	886.681	702.768
Inkomstenbelasting ..	2.607.950	8.649.744	8.079.166
Vermogensbelasting ..	270.921	515.439	879.544
Dividend- en tantieme- belasting	147.273	1.453.910	868.709
Accijnzen.			
Suiker	637.710	2.050.606	2.247.615
Wijn	82.963	104.961	117.431
Gedist. (binn.- en buitl.)	472.146	1.223.163	1.499.185
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	22.632	73.897	15.962
Totaal	4.614.944	15.356.460	14.793.339

SPLITSING VAN DE OPBRENGST- DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENS-BELASTING SEDERT 1 JANUARI 1923.

Dienstjaren.	Grond- belasting.	Personeele belasting.	Inkomsten- belasting.	Vermogens- belasting.
1919/20				116
1920/21	577	19.149	1.428.126	21.625
1921/22	10.759	186.616	8.436.546	50.586
1922/23	1.239.491	4.006.696	20.507.379	1.990.596
1923/24	720.051	68.323	—	—
Totale ..	1.970.879	4.280.784	30.372.051	2.062.922

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 18 Juli '22)	Bk. v. Noorw. 5 17 Ang. '22
Bel. Binn. Eff. 4 18 Juli '22	Zwits. Nat. Bk. 3½ 2 Mrt. '22
Bk. (Vrsch. in R.C. 5 18 Juli '22)	Belg. Nat. Bk. 5½ 22 Jan. '23
Bk. van Engeland 3 13 Juli '22	Bank v. Spanje 5½ 18 Mei '22
Duitsche Rijksbk. 18 23 Apr. '23	Bank v. Italië 6 20 Mei '20
Bk. van Frankrijk 5½ 22 Feb. '23	F. Res. Bk. N.Y. 4½ 23 Feb. '23
Nat. Bk. v. Oostenr. 9 1 Jan. '23	Javasche Bank 3½ 1 Aug. '09
Nat. Bk. v. Denem. 5 25 Apr. '21	Bk. van Tjecho- Zweeds. R.ksbk. . . 5 10 Mrt. '22
	slowakijë . . 5 15 Jan. '23

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto (3 mnd.)	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. dic.	N. York Call- money
	Part. disconto	Prolon- gatie				
21 April '23	3½	3½	1½-2	—	—	4-4½ ¹⁾
16-21 A. '23	3½-¾	3½	1½-2 1/8	—	—	4-5½
9-14 A. '23	3½-5/8	3½	2 1/8-3/16	—	—	4-5½
2-7 „ '23	2 7/8-3	3½-½	2½-3/8	—	—	4-6½
18-22 A. '22	4½-3/8	4-¾	2 5/8	—	—	3-3½
18-23 A. '21	4½	3-4¾	6 1/8	—	—	6-7
20-24 Jli '14	3 1/8-3/16	2¼-¾	2¼-¾	2 1/8-½	2½	5½-7½

1) Noteering van 20 April.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen onderging weder weinig verandering. Het laagste punt was ongeveer op 11,87½, het hoogste iets boven 11,89. Ook Parijs en België waren vrij stationnair. Beide iets flauwer, maar alleen in het begin der week eenigszins beïnvloed door de markendaling en later vrijwel weder op dezelfde hoogte als aan het einde der vorige week. Marken schommelden zeer sterk. De contrôle over de markt was blijkbaar aan de Reichsbank ontglipt. De gestadige aanwas van nieuw bankpapier moest op den duur een geweldige druk uitoefenen, waartegen zij blijkbaar niet was opgewaarsen. Hernieuwde pogingen om den koers te stabiliseren hadden slechts voorbijgaand succes. Van Skandinavië waren Stockholm en Kopenhagen niet onbelangrijk vaster en Christiania onveranderd. Zwitserland aanvankelijk opnieuw flauwer, kon later iets herstellen. Blijkbaar werd door de steunactie van de Reichsbank de Zwitsersche koers in de laatste weken sterk gedrukt. De overige koersen zonder veel verandering.

24 April 1923.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen ¹⁾	Parijs ²⁾	Berlijn ³⁾	Weenen ⁴⁾	Brussel ⁵⁾	New York ⁶⁾
16 April 1923 ..	11.88½	17.—	0.0120½	0.0036	14.70	2.55 7/8
17 „ 1923 ..	11.88½	16.92½	0.0116½	0.0036½	14.65½	2.55 1/8
18 „ 1923 ..	11.87½	16.67½	0.0092½	0.0036	14.30	2.55 1/8
19 „ 1923 ..	11.88½	17.05	0.0088½	0.0036	14.67	2.55 1/8
20 „ 1923 ..	11.88½	17.05	0.0099½	0.0036	14.71	2.55 1/8
21 „ 1923 ..	11.88½	16.97½	0.0098	0.0036	—	—
Laagste d. w. 1)	11.87	16.55	0.0079	0.0035	14.25	2.54¾
Hoogste „ „ 1)	11.89½	17.10	0.0121½	0.0037½	14.80	2.55 7/8
14 April 1923 ..	11.89	17.—	0.0121	0.0036½	14.79 ²⁾	2.55 3/8
7 „ 1933 ..	11.88½	16.82½	0.0121	0.0036½	14.54 ³⁾	2.54 7/8
Muntpariteit ..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48

1) Noteering te Amsterdam. 2) Noteering te Rotterdam.

3) Particuliere opgave.

4) Noteering van 13 April. 5) Idem van 6 April.

Data	Stock- holm ¹⁾	Kopen- hagen ²⁾	Chris- tiantia ³⁾	Zwitser- land ⁴⁾	Spanje ⁵⁾	Batavia ¹⁾ telegrafisch
16 April 1923	68.—	48.20	45.90	46.45	39.17½	98-98½
17 „ 1923	67.95	48.20	45.80	46.20	39.25	98 98½
18 „ 1923	67.95	48.20	45.70	46.32½	39.10	98-98½
19 „ 1923	68.—	48.27½	45.90	46.32½	39.10	98-98½
20 „ 1923	68.35	48.30	45.85	46.37½	39.15	98-98½
21 „ 1923	68.35	48.30	45.80	46.37½	39.15	98-98½
L'ste d. w. 1)	67.80	48.—	45.50	46.05	39.—	98
H'ste „ „ 1)	68.40	48.40	45.90	46.52½	39.30	98½
14 April 1923	67.95	48.20	45.90	46.52½	39.10	98-98½
7 „ 1923	67.60	48.60	46.—	46.80	38.95	98-98½
Muntpariteit.	66.67	46.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterd (in cts. p. gld.)
21 April 1923	4.65.50	6.65	0.0037 $\frac{3}{4}$	39.12
Laagste d. week	4.65.25	6.56	0.0034	39.12
Hoogste „ „	4.65.87	6.65	0.0047 $\frac{1}{4}$	39.22
14 April 1923	4.66.62	6.67	0.0047 $\frac{3}{8}$	39.17
7 „ 1923	4.66.87	6.64	0.0047	39.28
Muntpariteit ..	4.86.67	19.30	23.81 $\frac{1}{4}$	40 $\frac{3}{16}$

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	7 April 1923	14 April 1923	16/21 April '23 Laagste	21 April '23 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 $\frac{15}{32}$	97 $\frac{15}{32}$	97 $\frac{15}{32}$	97 $\frac{15}{32}$
*Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10	1/10	1/10	1/10
B. Aires 1) ..	d. p. \$	43 $\frac{3}{4}$	43	42 $\frac{13}{16}$	43
Calcutta	Sh. p. rup.	1/4 $\frac{1}{8}$	1/4 $\frac{1}{8}$	1/4 $\frac{1}{8}$	1/4 $\frac{1}{8}$
Constantin ..	Piast. p. £	700	705	700	725
Hongkong ..	id. p. \$	2/3 $\frac{3}{4}$	2/4 $\frac{1}{8}$	2/3 $\frac{3}{4}$	2/4 $\frac{1}{8}$
Lissabon 1) ..	d. per Mil.	21 $\frac{1}{32}$	2 $\frac{3}{8}$	2 $\frac{3}{8}$	2 $\frac{3}{8}$
Madrid	Peset. p. £	30.48 $\frac{1}{2}$	30.37 $\frac{1}{2}$	30.23	30.42
Mexico	d. per \$	25	25	24	26
Montevideo 1)	id.	43 $\frac{3}{4}$	43 $\frac{3}{4}$	43 $\frac{1}{8}$	43 $\frac{3}{8}$
Montreal ...	\$ per £	4.75 $\frac{1}{2}$	4.76	4.74	4.77
Praag	Kr. p. £	156 $\frac{1}{2}$	160 $\frac{1}{2}$	155 $\frac{1}{2}$	157
R.d. Janeiro 1)	d. per Mil.	5 $\frac{7}{10}$	5 $\frac{1}{8}$	5 $\frac{1}{8}$	5 $\frac{19}{32}$
Rome	Lires p. £	94 $\frac{1}{16}$	93 $\frac{1}{2}$	93 $\frac{1}{4}$	95 $\frac{1}{4}$
Shanghai ...	Sh. p. tael	3/2 $\frac{1}{16}$	3/2 $\frac{3}{16}$	3/1 $\frac{1}{2}$	3/2 $\frac{7}{8}$
Singapore ...	id. p. \$	2/4 $\frac{3}{16}$	2/4 $\frac{3}{16}$	2/4 $\frac{1}{8}$	2/4 $\frac{7}{16}$
Valparaiso 2)	peso p. £	37.60	37.60	37.40	38.00
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/1 $\frac{1}{32}$	2/1 $\frac{1}{32}$	2/1 $\frac{1}{32}$	2/1 $\frac{1}{8}$

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

NOTEERING VAN ZILVER.

	te Londen	N. York
21 April 1923 ..	32 $\frac{3}{10}$	66 $\frac{1}{2}$
14 „ 1923 ..	32 $\frac{3}{8}$	66 $\frac{1}{2}$
7 „ 1923 ..	32 $\frac{3}{10}$	68 $\frac{1}{2}$
		te Londen
22 April 1922 ..	34 $\frac{3}{8}$	67 $\frac{3}{8}$
23 April 1921 ..	35	60 $\frac{3}{8}$
20 Juli 1914 ..	24 $\frac{15}{16}$	54 $\frac{1}{8}$

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 23 April 1923.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. „ B.-bk. „ Ag.sch.	f 78.999.353,95 34.538.151,83 56.966.488,09
Papier o. h. Buitenl. in disconto		f 170.503.993,87
Idem eigen portef.		f 98.748.607,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		„ 98.748.607,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. „ B.-bk. „ Ag.sch.	f 26.782.474,40 7.020.952,17 90.350.088,06
		f 124.153.514,63
Op Effecten		f 115.244.517,34
Op Goederen en Spec.		„ 8.908.997,29
		„ 124.153.514,63
Voorschotten a. h. Rijk		„ —
Munten Muntmateriaal		„ —
Munt, Goud		f 56.239.390,—
Muntmat., Goud		„ 525.550.137,91
		f 581.789.527,91
Munt, Zilver, enz.		„ 8.280.630,82
Muntmat., Zilver		„ —
		„ 590.070.158,73
Effecten		„ —
Bel. v. h. Res. fonds id van 1/5 v. h. kapit.		f 5.650.646,93 3.972.813,50
		„ 9.623.460,43
Geb. en Meub. der Bank		„ 4.522.000,—
Diverse rekeningen		„ 25.124.452,—
		f 1.022.746.186,66
Passiva.		
Kapitaal		f 20.000.000,—
Reservefonds		„ 5.660.599,75
Bijzondere reserve		„ 1.675.581,33
Bankbiljetten in omloop		„ 939.611.940,—
Bankassignatiën in omloop		„ 1.376.742,43
Rek.-Cour. f Het Rijk		f 704.002,44
„ „ „ Anderen		„ 34.669.014,40
		„ 35.373.016,84
Diverse rekeningen		„ 19.048.306,31
		f 1.022.746.186,66
Beschikbaar metaalsaldo		f 394.102.231,59
Op de basis van 1/5 metaaldekking		„ 198.829.891,74
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.		„ 1.970.511.155,—

NED. BANK 23 April 1923 (vervolg).
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeisbare schulden
23 Apr. 1923	581.790	8.281	939.612	36.750
16 „ 1923	581.790	8.075	953.783	41.141
9 „ 1923	581.790	6.353	958.075	42.070
2 „ 1923	581.790	6.706	964.584	56.775
26 Mrt. 1923	581.790	7.110	932.433	35.306
24 Apr. 1922	605.889	5.608	985.085	37.241
25 Apr. 1921	610.976	14.434	1.043.276	61.924
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
23 Apr. 1923	170.504	22.000	124.154	394.102	60
16 „ 1923	163.605	22.000	134.153	390.184	59
9 „ 1923	154.043	17.000	137.413	387.218	59
3 „ 1923	147.834	11.000	158.323	383.528	58
26 Mrt. 1923	136.573	—	112.950	394.656	61
24 Apr. 1922	180.170	26.000	133.066	406.356	60
25 Apr. 1921	244.148	107.000	196.017	403.624	57
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 $\frac{1}{2}$	54

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	16 Apr. 1923	23 Apr. 1923
Aan schatkistpromessen.	f 386.950.000,—	f 372.650.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	„ 22.000.000,—	„ 22.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 224.613.000,—	„ 224.613.000,—
Aan zilverbons	„ 27.983.092,50	„ 26.073.078,—

	16 Apr. 1923	23 Apr. 1923
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	„ 300.127.000,—	„ 288.107.000,—
Voorschot aan Gemeenten	„ 28 Febr. 1923	„ 31 Mrt. 1923
voor door Rijk voor hen te heffen Ink. belasting	„ 97.311.255,60	„ 97.537.646,93

Tegoed v. d. Postc. & G. dst	16 Apr. 1923	23 Apr. 1923
	„ 113.363.509,23 $\frac{1}{2}$	„ 113.364.593,23 $\frac{1}{2}$

1) Waarvan f 25.000.000 vervallen op of na 1 April 1927.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeisb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
14 Apr. 1923	222.250	266.500	105.500	147.850	147.850
7 „ 1923	222.750	267.500	105.000	148.250	148.250
31 Mrt. 1923	222.250	261.500	110.000	148.050	148.050
10 Mrt. 1923	158.717	59.755	266.905	100.286	145.754
3 „ 1923	158.648	59.440	264.548	104.278	145.037
24 Feb. 1923	158.804	59.086	262.196	111.249	143.913
15 Apr. 1922	144.612	40.465	265.493	98.128	112.953
16 Apr. 1921	224.918	12.923	322.194	155.419	142.563
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 $\frac{2}{3}$

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voorschotten aan het Gov. nem.	Diverse rekeningen 1)	Dekking-percentage
14 Apr. 1923	149.290	10.900	11.300	***	60	
7 „ 1923	148.290	11.300	8.700	***	60	
31 Mrt. 1923	147.240	10.900	8.700	***	60	
10 Mrt. 1923	36.184	35.126	63.915	9.328	30.796	59
3 „ 1923	36.080	35.069	63.999	9.412	32.884	59
24 Feb. 1923	35.672	35.401	70.149	12.373	28.593	58
15 Apr. 1922	35.880	18.842	91.425	—	51.964	51
16 Apr. 1921	37.733	23.121	99.810	60.932	34.162	50
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 2/5 metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeisb. schulden	Disconto's	Div. rekeningen 1)
17 Mrt. 1923	1.206	1.596	1.047	1.201	468
10 „ 1923	1.194	1.666	1.019	1.197	479
3 „ 1923	1.181	1.726	706	1.199	118
18 Mrt. 1922	1.603	2.146	957	1.093	1.122
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
18 April 1923	127.521	122.380	285.565	27.000	241.335
11 " 1923	127.517	122.911	287.607	27.000	243.415
4 " 1923	127.502	124.096	288.075	27.000	244.352
28 Mrt. 1923	127.505	124.437	285.616	27.000	241.294
19 April 1922	128.877	121.638	306.571	28.500	267.572
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. 1)
18 Apr. '23	51.299	67.406	14.103	111.815	24.891	19,76
11 " '23	48.444	68.884	16.116	107.872	24.356	19,64
4 " '23	48.594	73.015	22.612	104.476	23.156	18,22
28 Mrt. '23	48.354	79.812	35.678	97.030	22.819	17,19
19 Apr. '22	48.454	78.102	16.835	117.761	25.689	19,08
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposita.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in miljoenen Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Waaro. bij Buitt. circ. bkn.	Kassen-scheine	Circulatie	Dek-kings-perc. 1)
15 April '23	11.698	1.005	184	1.239.227	5.837.965	21
7 " '23	9.131	1.005	165	1.300.508	5.624.113	23
31 Mrt. '23	7.055	1.005	165	1.147.004	5.517.920	21
28 " '23	4.195	1.005	165	988.373	4.955.635	20
14 April '22	1.019	1.000	35	4.292	134.604	4
23 Juli '14	1.691	1.357	—	65	1.891	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data als boven.	Wissels			Rek. Crt.	Darlehens-kassenscheine	
	Totaal	Handels-wissels	Schatkist-papier		Totaal uitgegeven	In kas bij de Rijkbank
8.027.543	2586.548	5.440.995	3154.560	1252.100	1.239.200	
7.221.422	2423.182	4.798.240	2687.804	1313.200	1.300.510	
6.924.113	2372.102	4.552.012	2272.084	1151.800	1.147.010	
6.566.449	2281.991	4.284.457	2253.524	1001.200	988.400	
151.562	2.379	149.183	30.774	13.126	4.272	
751	751	—	944	—	—	

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
19 Apr. '23	5.536.605	1.864.345	291.979	596.692	22.800.000
12 " '23	5.536.458	1.864.345	291.785	597.388	23.200.000
5 " '23	5.536.335	1.864.345	291.707	598.276	23.600.000
20 Apr. '22	5.526.603	1.948.367	282.723	629.253	22.300.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Belee-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
2.532.350	22.446	2.127.836	36.823.777	2.009.164	19.596	
2.657.690	22.551	2.165.920	37.296.948	2.040.603	23.392	
3.125.969	24.008	2.086.467	37.824.852	2.372.430	18.164	
2.621.043	42.420	2.322.493	35.951.264	2.310.435	35.279	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitt. saldt	Beleen. van buitt. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. partic.
19 Apr. '23	347.342	84.653	480.000	818.638	6.858.492	138.947
12 " '23	346.727	84.653	480.000	848.160	6.913.047	108.363
5 " '23	345.792	84.653	480.000	881.861	6.900.444	115.670
20 Apr. '22	327.286	84.653	480.000	607.588	6.297.288	231.645

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circula-tie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitt.		
28 Mrt. '23	3.063.794	2.089.685	—	112.494	2.232.482
21 " '23	3.074.301	2.102.503	—	118.323	2.231.487
14 " '23	3.078.294	2.126.875	—	118.275	2.242.902
29 Mrt. '22	2.975.355	2.155.604	—	128.024	2.181.843

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. 1)	Algem. Dek-kings-perc. 2)
28 Mrt. '23	954.270	1.976.270	108.623	72,7	75,5
21 " '23	867.952	1.985.033	108.563	72,9	75,7
14 " '23	838.475	1.995.789	108.483	72,6	75,4
29 Mrt. '22	738.643	1.805.136	103.993	74,6	77,8

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
21 Mrt. '23	777	11.750.078	1.388.286	15.433.556	3.923.152
14 " '23	777	11.722.896	1.443.401	15.463.705	3.891.274
7 " '23	777	11.634.927	1.403.014	15.340.982	3.855.553
22 Mrt. '22	805	10.892.672	1.256.746	13.694.699	3.132.921

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 23 April 1923.

Het is een eigenaardige gebeurtenis geweest, die gedurende de afgelopen week op de valuta-markten plaats heeft gevonden. De zeer plotselinge en omvangrijke daling van de mark was eigenlijk allerwegen verwacht en toch is de reactie zoo scherp geworden, omdat er feitelijk geen enkele partij was, die zich had voorbereid en die sterk genoeg was om paal en perk aan een verderen voortgang te stellen. De verklaring hiervan ligt voor de hand. Hoewel het een ieder duidelijk was, dat de steun-actie van de Deutsche Reichsbank niet ongelimiteerd kon worden voortgezet, terwijl bovendien de stabilisatie buitengewoon veert bemoeilijkt door de geweldige hoeveelheden nieuwe bankbiljetten, die week aan week aan de circulatie werden toegevoegd, bestond toch de algemeene overtuiging, dat de macht van de Reichsbank wel zoo ver zou reiken, tot een regeling van het Ruhr-vraagstuk tot stand zou zijn gebracht. Dientengevolge bestonden in het buitenland weinig baisse-posities in marken (wel zijn er reeds sedert den aanvang van de Ruhr-bezetting aanzienlijke posten op termijn verkocht, doch die termijnen waren voor het grootste deel reeds verstreken), terwijl in Duitsland zelve eerst in de allerlaatste dagen een accumulatie van koop-orders was ontstaan; de houders van de op het laatste moment verworven vreemde deviezen stelden hun bezit niet zoo spoedig meer ter beschikking van de markt. Het blijft inmiddels een open vraag, hoe de kooplust in Duitsland plotseling zoo groot is geworden, dat zij de Reichsbank over het hoofd is gegroeid; feitelijk heeft de geheele historie van de hernieuwde markendaling zich in één enkelen dag afgespeeld. Een feit behalve in-middelen, dat de Reichsbank op een gegeven moment de controle over de deviezenmarkt geheel en al had verloren en het is zelfs de vraag, of de instelling deze thans weder heeft teruggewonnen. Want behalve geldmiddelen is vertrouwen een factor van buitengevone betekenis; het is dit geweest, ook gedurende de jongste periode van stabilisatie. De geldmiddelen zullen ook thans nog wel voor geruimen tijd toereikend geacht mogen worden, vooral nu maatregelen tot verscherping van den deviezenhandel genomen zullen worden en het disconto der Reichsbank tot 18 pCt. is verhoogd, hoewel ten aanzien van het laatste de hoop op een gunstig resultaat niet te hoog gespannen mag worden. Er zijn ook in Duitsland reeds stemmen opgegaan, die pleiten voor een rantsoenering van crediet en die in een algemeen duurder maken van dit crediet geen heil zien. Toch mag niet worden verwaakt, dat het voorbeeld dat Nederland gedurende en kort na den oorlog heeft ge-

geven, spoedig bij onze Oosterburen navolging zal vinden en een *zekere beperking* van de beleeningen zal de drastische discontoverhooging allicht wel ten gevolge hebben. Zal het vertrouwen echter ook weder spoedig aangekweekt kunnen worden? Indien dit niet gelukt, zal de deviezenmarkt in Duitschland voorloopig nog wel van nerveuzen aard moeten blijven. Interessant zal het overigens zijn de gevolgen van de jongste daling en vooral van de thans doorgevoerde disconto-verhooging ten aanzien van de Ruhr-politiek waar te nemen. Geruchten omtrent een meer conciliante houding tegenover de exporteurs uit het Ruhrgebied zijn reeds lang in omloop; bovendien zal de disconto-politiek van de Rijksbank vermoedelijk ook worden toegepast op credieten, die voor het Ruhrgebied worden aangevraagd. Af te wachten blijft of onder deze omstandigheden een toenadering tusschen Frankrijk en Duitschland, zij het door de omstandigheden gedwongen, in de hand zal worden gewerkt.

Op de effectenbeurzen hebben de gereleveerde gebeurtenissen natuurlijk een heftige uitwerking gehad. Een plotselinge koersstijging is over de geheele linie te constateeren geweest, slechts tijdelijk onderbroken door een geringe reactie, toen bekend werd, dat de Rijksbank de steunbeweging ook verder zou doorzetten. Het indexcijfer der „Frkf. Ztg.“ wijst een vermeerdering aan van 7069 tot 8071.

Te Parijs heeft de daling van de mark in zooverre eenig effect gesorteerd, dat de algemeene tendens ietwat ongeanimeerd is geworden in verband met de geringer kans op een eenigszins beteekenend bedrag aan schadevergoeding. Toch is de depressie van zeer voorbijgaanden aard geweest, mede in verband met de beschouwingen van de hierboven reeds vermelde keerzijde van de medaille, voor zoover het betreft de kansen op grooter toenadering van Deutsche zijde. De tendens is in verband hiermede tegen het einde der berichtperiode eerder vast geworden, ongeacht de arbeidsmoeilijkheden, die in Frankrijk te constateeren zijn, o.a. in de textielnijverheid te Lille en de metaalindustrie in Roubaix-Tourcoing. Ter beurze is men echter wel bevreesd, dat deze arbeidsmoeilijkheden zich verder zullen uitbreiden. Aanleiding voor deze vrees heeft de stijgende lijn van de kosten voor levensonderhoud gegeven. Het indexcijfer voor einde Maart (groothandelsprijzen) is 490 (het gemiddelde voor de jaren 1901—1910 als 100 aangenomen) hetgeen weliswaar slechts 2 punten hooger is dan het cijfer per einde Februari, doch 43 boven dat van einde Januari, 72 boven einde December 1922 en 136 boven Maart 1922.

Ook ter beurze van New York ziet men de naaste toekomst, wat betreft de arbeidsmarkt, niet al te rooskleurig in. In de Vereenigde Staten bestaat op het oogenblik practisch geen werkloosheid (afgezien dan van een overvloed aan kantoipersoneel) ten gevolge van de kunstmatige beperking, door de immigratiewet, van den toevloed van arbeidskrachten. In verband hiermede zijn loonsverhoogingen aan de orde van den dag en hoewel de vraag naar allerlei goederen op het oogenblik nog zeer bevredigend blijft, bestaat natuurlijk de tendens tot verhooging van de prijzen, zoowel van materialen als van de eind-producten der fabrieken, benevens de kans, dat een dergelijke prijsverhooging tot vermindering van den afzet zal leiden. Het is echter niet alleen deze omstandigheid, die een druk op de beurs van Wallstreet heeft uitgeoefend. Ook de aangekondigde maatregelen van de regering ten aanzien van een verbod van termijnhandel in suiker hebben hiertoe medegewerkt. Tot nu toe zijn deze maatregelen echter nog niet in al te vasten vorm gegoten en het is twijfelachtig of dit wel ooit het geval zal zijn. Een nader onderzoek inzake de prijsverheffing van suiker zal vermoedelijk aan het licht brengen, dat de speculatie, die men door het verbod van termijnhandel wil treffen, misschien wel de prijsbeweging iets heeft geaccentueerd, doch dat de diepere oorzaak moet worden gevonden in werkelijke behoefte. Bovendien hebben de invoerrechten de prijsstijging in de hand gewerkt. Inmiddels heeft de markt te New York zich van den eersten schrik weder hersteld en is het slot op hooger niveau gekomen.

Te Londen is de grootste aandacht voor de begroting gereserveerd geweest.

Te onzent was de algemeene toon van de markt eerder iets ongeanimeerder. De beleggingsmarkt heeft zich echter vrijwel op hetzelfde peil kunnen handhaven; enkele nadeelige verschillen zijn tot fracties van procenten beperkt gebleven. De verschillen tusschen den koers van Nederlandsche staatsleeningen en dien van Nederlandsch-Indische obligaties in dollars zijn, ten gevolge van de plaats gehad hebbende ruilingen, iets minder groot geworden dan een week geleden nog het geval was.

Op de afdeling voor *industriële aandelen* heeft de daling in markten een drukkenden invloed uitgeoefend. Een uitzondering hebben aandelen Jurgens gevormd, die tot

	16 Apr.	20 Apr.	23 Apr.	Rijzing of daling.
6 % Nederland 1922	101 ⁵ / ₈	101 ⁵ / ₁₆	101 ¹ / ₂	— ¹ / ₈
5 % „ 1918	91 ¹⁵ / ₁₆	91 ⁷ / ₈	91 ¹⁵ / ₁₆	—
4 ¹ / ₂ % „ 1916	92 ³ / ₈	91 ¹ / ₂	91 ⁹ / ₁₆	— ¹³ / ₁₆
4 % „ 1916	84 ¹ / ₁₆	84 ¹ / ₁₆	84 ¹ / ₁₆	—
3 ¹ / ₂ % „	74	74	74	—
3 % „	65 ¹ / ₄	65 ³ / ₁₆	65 ⁷ / ₃₂	— ¹ / ₃₂
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	54 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	— ¹ / ₂
7 % Oost-Indië 1921	102 ¹³ / ₁₆	102 ³ / ₄	102 ¹¹ / ₁₆	— ¹ / ₈
6 % „ 1919	98 ³ / ₈	98 ³ / ₈	98 ¹ / ₂	— ¹ / ₈
5 % „ 1915	95 ¹ / ₈	95 ¹ / ₈	95	— ¹ / ₈
4 % Oostenr. Kronenrente	1 ¹ / ₄	—	—	—
5 % Rusland 1906	47 ³ / ₈	4 ¹ / ₂	4 ³ / ₄	— ¹ / ₈
4 % Rusl. bij Hope & Co.	47 ¹ / ₁₆	47 ³ / ₈	4 ³ / ₈	— ¹ / ₁₆
4 % Japan 1899	72 ³ / ₄	73	—	+ ¹ / ₄
5 % Brazilië 1895	52 ¹ / ₈	50 ¹ / ₈	49 ¹ / ₈	— 3
8 % San Paulo 1921	97 ¹⁵ / ₁₆	97 ³ / ₄	97 ⁵ / ₈	— ⁵ / ₁₆
6 % Amsterdam 1920	101 ¹¹ / ₁₆	101 ¹ / ₂	—	— ³ / ₁₆
7 % Rotterdam 1920	103 ⁷ / ₁₆	103	103 ¹ / ₄	— ³ / ₁₆

hoogere koersen vrij sterk gevraagd waren. Aanleiding hier toe heeft de prijsverhooging van margarine in Duitschland gevormd, benevens de overweging, dat het betrokken concern uit het verleden wel de noodige ervaring heeft geput en de maatregelen ten aanzien van de jongste marktenreactie wel tevoren zal hebben overwogen. Bovendien waren aandelen Philips-Gloeilampen in een nauwe markt gevraagd.

Suikerwaarden ondervonden den terugslag van de lagere Cubaprijzen te New York. De door de Amerikaansche regering voorgestelde maatregelen hebben ten onzent geen verontuistering veroorzaakt; wel houdt de notering voor Java-suiker uit den aard der zaak rekening met die voor het Cuba-product.

Van de overige Cultuurafdeelingen waren *tabaks-aandelen* vrij sterk aangeboden, zonder nader aanwijsbare oorzaak; ook *rubber-aandelen* leden onder den algemeenen druk, welke echter in deze afdeling nog werd versterkt door den teruggaanden rubberprijs te Londen. Ter beurze verluide, dat daar ter plaatse groote posten uit speculatieve overwegingen werden gerealiseerd; bovendien heeft de scherpe toon van de Rubber Growers' Association tegen onze regering hier ter beurze weliswaar geen onrust veroorzaakt, doch zij verminderde den lust tot het entameeren van groote posities.

De *petroleumafdeling* was vrijwel alleen vast voor aandelen Geconsolideerde Hollandsche Petroleum Maatschappij in verband met geruchten (die op den laatsten beursdag van de berichtperiode werden bevestigd) omtrent een bonus-uitkeering op aandelen Astra Romana.

	16 Apr.	20 Apr.	23 Apr.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	125	125	125	—
Incasso Bank	95 ¹ / ₂	93 ¹ / ₄	94	— ¹ / ₂
Koloniale Bank	184	182	183 ³ / ₈	— ⁵ / ₈
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	144 ¹¹ / ₁₆	142 ⁷ / ₈	142 ¹ / ₂	— ² / ₁₆
Rotterd. Bankvereniging ..	94 ³ / ₈	96 ¹ / ₄	97 ¹ / ₄	+ ² / ₈
Amst. Superfosfaatfabriek .	43	—	—	—
Van Berkel's Patent	52	56 ¹ / ₂	55 ¹ / ₂	+ ³ / ₈
Gouda Kaarsen	113 ¹ / ₂	112 ³ / ₄	115 ¹ / ₄	+ ¹ / ₂
Holl. Draad- en Kabelfabriek	90	80	79	— 11
Jurgens' Ver. Fabr. gew. aand.	68	70 ³ / ₈	73	+ 5
„ „ „ pr. aand.	72 ¹ / ₄	73 ¹ / ₂	78 ¹ / ₄	+ 6
Leerdam Glasfabrieken	49 ¹ / ₂	—	46 ¹ / ₂	— 3
Philips' Gloeilampenfabriek	260	264	275	+ 15
Vereenigde Blikfabrieken ..	114	114	114	—
Vereen. Chemische Fabrieken	45	46	46 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Compania Mercantil Argent.	14 ¹ / ₄	14	14	— ³ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	196 ¹ / ₄	192	195 ¹ / ₂	— 1
Handelsver. Amsterdam	492 ¹ / ₂	483 ¹ / ₄	488 ¹ / ₂	— 4
Handelsverg. Reis & Co.	33	32 ¹ / ₂	33	—
Int. Crediet- en Handelsverg.				
Rotterdam	191 ¹ / ₂	190	190	— ¹ / ₂
Linde Teves & Stokvis	84 ¹ / ₂	83 ¹ / ₂	83 ¹ / ₂	— 1
Tels & Co's Handel-Mij.	9 ¹ / ₂	9 ¹ / ₂	—	—
Redjang Lebong Mijnb.-Mij.	100	98	—	— 2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	130	130 ¹ / ₂	130 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Kon. Petroleum-Mij.	403	398 ¹ / ₄	393 ¹ / ₂	— 9 ¹ / ₂
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	35 ¹ / ₄	35	34 ¹ / ₄	— ¹ / ₄
Amsterdam-Rubber-Mij. ...	175 ¹ / ₄	167 ¹ / ₄	167 ¹ / ₄	— ⁷ / ₄
Nederl.-Rubber-Mij.	82 ¹ / ₂	78 ¹ / ₂	79	— ³ / ₄
Oost-Java-Rubber-Mij.	257	239	236 ¹ / ₂	— ²⁰ / ₂
Deli-Batavia Tabak Mij.	353 ¹ / ₄	340	342 ³ / ₈	— ¹⁰ / ₈
Deli-Maatschappij	309 ¹ / ₂	300	301	— ⁸ / ₄
Senembah-Maatschappij	345 ¹ / ₄	333	343	— ² / ₄

De *scheepvaartmarkt* bleef stil en eerder ongeanimeerd,

nu groote resultaten voorloopig niet verwacht mogen worden.

	16 Apr.	20 Apr.	23 Apr.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	113½	114½	113¼	— ¼
„ „ „gem.eig.	103½	101	100	— 3½
Hollandsche Stoomboot-Mij.	32¾	28¾	27¼	— 5¼
Java-China-Japan-Lijn	93	—	—	—
Kon. Hollandsche Lloyd	4¾	—	4¾	— 5/16
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	79¼	—	75	— 4¼
Konink.Paketaart-Mij.	111	—	109	— 2
Maatschappij Zeevaart	65	—	—	—
Nederl. Scheepvaart-Unie	118¾	115¼	115¾	— 3/16
Nievelt Goudriaan	111	—	107½	— 4½
Rotterdamsche Lloyd	135	135½	134	— 1
Stoomv.-Mij. „Nederland”	152	152½	150½	— 1½
„ „ „Noordzee”	41½	—	41	— ½

De *Amerikaansche afdeling* was bij kalme omzettingen vast van toon.

	16 Apr.	20 Apr.	23 Apr.	Rijzing of daling.
Americ. Smelting & Refining	677/16	68	67¾	+ 9/16
Anaconda Copper	104½	104	103	— 1½
Studebaker Corp.	125¾	126	1267/8	+ 13/8
Un. States Steel Corp.	108¾	109 1/10	108	— ¾
Atchison Topeka	1007/8	—	105½	— 13/8
Erie	12½	12¾	12¾	— 1/8
Southern Pacific	95	947/8	937/8	— 1 1/8
Union Pacific	142½	145½	—	+ 3
Int. Merc. Marine orig. gew.	11	109/16	10½	— ½
„ „ „ „ pref.	39¾	38	37½	— 17/8

De *geldmarkt* bleef stabiel en vrij ruim; prolongatie 3½ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

24 April 1923.

In ons vorige weekbericht konden wij nog melding maken van over het algemeen vaste graanmarkten en goede vraag in de importlanden, ofschoon ook reeds sprake was van een iets minder vaste stemming na eene periode van belangrijke prijsstijging over de geheele linie. Die verandering in de houding der markten heeft deze week verderen voortgang gemaakt. De val der mark, groote fluctuaties in de koersen der Fransche en Belgische franken hebben weder eens de aandacht gevestigd op de onzekerheid der economische verhoudingen in Europa. Juist begon men te hopen op de mogelijkheid, dat ondanks het Duitsch-Fransch-Belgische conflict een, zij het ook vrij labiel, evenwicht mogelijk was, toen ministeriele en andere redevoeringen weder aantoonden, hoe moeilijk het zal zijn tot een oplossing te komen en te zamen met de genoemde fluctuaties in de wisselkoersen nieuwe onrust teweeg brachten. Op de graanmarkt verminderde die den ondernemingslust en in de meeste landen werd de omzet geringer, ofschoon de oorzaken, die in de vorige weken tot de zoo veel levendiger stemming hadden geleid in dezelfde, zoo niet grootere, mate voorhanden waren. Wereldverscheppingen van alle artikelen waren klein. De hoeveelheid tarwe van Noord-Amerika bereikte nauwelijks de helft van het cijfer der vorige week, gerst werd van den Donau veel minder verscheept dan in langen tijd het geval is geweest, het totaal der maïsverscheppingen was buitengewoon klein, geringer dan ooit tevoren in dit seizoen en minder dan een derde gedeelte van de verscheppingen in de overeenkomstige week van 1922. Ook haver werd weder weinig afgeladen. Daarbij zijn de berichten omtrent de Noord-Amerikaansche wintertarwe wel hier en daar iets beter, doch daartegenover staat vermindering der vooruitzichten in andere gedeelten van de wintertarwe verbouwende staten. Over het algemeen zijn de vooruitzichten eerder iets ongunstiger en het winterverlies, waarvan de schatting uiteenloopt van 10 tot 15 pCt. van de bezaaide oppervlakte, schijnt boven het normale te zijn. Ook wordt wegens het koude weder nog steeds geklaagd over vertraging in den uitzaan der zomertarwe vooral in de Noordelijkste streken der Vereenigde Staten en ook in Canada. De statistische positie van tarwe is niet veranderd en nog altijd wijzen de cijfers, die van tijd tot tijd gepubliceerd worden, op groote voorraden in Noord-Amerika, doch men schijnt zich er wel aan te mogen gewennen, dat van die groote voorraden minder dan tot nog toe verwacht werd, ter verschepping zal komen naar Europa en zij evenmin sterken druk op de tarweprijzen uitoefenen. Vooral geldt dit voor de tarwe uit de Vereenigde Staten, daar een groot gedeelte der kleine, wekelijksche verscheppingen nog uit Manitoba's bestaat. En ondanks dit alles toonde Europa deze week wei-

lig kooplust. In ladingen werd geen enkele verkoop naar het vasteland gerapporteerd. In Engeland werd op enkele dagen nog flink gekocht, doch sterke fluctuaties aan de tarwemarkt te Chicago werkten belemmerend op de zaken. Behalve ladingen La Plata en Britsch-Indische tarwe werden in Engeland vooral parcels Canadaesche tarwe gekocht. Op het vasteland kocht de Duitsche regeering weder geregeld Noord-Amerikaansche rogge, vooral toen na den nieuwen hevigen val van den koers der mark, daarin weder eenige verbetering merkbaar werd. Ook toonde zij na geruimen tijd weer belangstelling voor tarwe, doch slechts een enkele lading La Platatarwe werd gekocht. De Duitsche particuliere handel zette zijn tarwe-inkoopden der laatste weken voort, zoowel naar Hamburg als naar den Rijn, doch ondervond daarbij in sterke mate belemmering van den loop van den markenkoers en had tevens te kampen met de scherpe concurrentie van meelaanbod uit Noord-Amerika. Levendige vraag voor tarwe bestond in den Elzas en Oost-Frankrijk, waarheen via België belangrijke hoeveelheden werden verkocht. De tarweomzet in België was dan ook van flinken omvang. Nederland kocht voor zijn geregelde behoefte vooral La Plata- en verder eenige Manitobatarwe, doch sedert Zaterdag is de vraag gering.

Tot de vermindering van den ondernemingslust op de tarwemarkt heeft de nieuwe raming van de Argentijnsche tarweopbrengst door het Ministerie van Publieke Werken bijgedragen. Deze raming, welke ruim 27½ miljoen quarters bedraagt, overtreft met 13 pCt. die van half Februari van het Ministerie van Landbouw, dat toen tegenover zijn eerste raming van begin November een vermindering van ruim 2½ miljoen quarters constateerde. Indertijd werd reeds de raming van Februari door den handel als te pessimistisch beschouwd, doch het Argentijnsche Ministerie van Landbouw volhardt nog steeds, ondanks de nieuwe raming, bij zijn cijfers en laat weten, dat de schatting van Publieke Werken onjuist is. De Argentijnsche termijnmarkten stoorde zich weinig aan deze oneenigheid en na vrij beperkte fluctuaties in den loop der week, sluiten zij 5 à 15 centavos lager. Grotere schommelingen onderging de tarweprijs in Noord-Amerika, waarbij weder en oogstberichten en de loop der gebeurtenissen in Europa, hun rol speelden. Vooral die Noord-Amerikaansche oogstberichten zijn niet slechts voor de Vereenigde Staten en Canada zelf, doch ook voor Europa van groote beteekenis en verdienen de volle aandacht der graan-importeerende landen. De vertraging in den uitzaan der zomertarwe kan, indien de omstandigheden blijvend verbeteren, nog zeer goed, worden ingehaald, doch voor den stand der wintertarwe wordt dat bij het voortschrijden van het seizoen steeds minder waarschijnlijk. Particuliere ramingen van den oogst kwamen deze week tot een vrij belangrijk lager opbrengsteijfer dan het Ministerie van Landbouw op 1 April, hetgeen opleving der zaken in Engeland in het einde der week ten gevolge had. In Amerika was de markt echter in hoofdzaak gemakkelijker. Maandag, 16 April, bracht een belangrijke prijsverlaging, die reeds in ons vorig bericht werd vermeld. Het verlies werd den volgende dag bijna geheel ingehaald, doch met eenige schommelingen brokkelde de prijs daarna weder af en het slot op den 23sten was voor Mei 1¼, voor Juli 1½ dollarcent per 60 lbs. beneden den 17den. Tegenover het begin der maand beteekent dat echter nog steeds een prijsverhoging van ongeveer 4 cent of bijna 3½ pCt.

Berichten uit Australië zijn iets beter, daar hier en daar regen is gevallen. De deze week gepubliceerde oogstraming uit Britsch-Indië komt overeen met de verwachting en bedraagt ruim 53 miljoen quarters, of 7,5 miljoen meer dan in het vorige jaar. West-Europeesche oogstberichten blijven goed en in Duitschland is de stand sedert December, toen zij als ongunstig beschreven werd, zeer veel verbeterd. Voor tarwe zoowel als rogge is zij nu beter dan middelmatig. Ook Rusland zendt goede berichten, vooral van rogge en voorspelt een belangrijken uitvoer voor het nieuwe seizoen. Ook van den ouden oogst schijnt op verderen uitvoer te worden aangestuurd. Wel hoort men niet veel meer van aanbod van gerst en maïs, doch rogge wordt nog steeds geoffreerd en ook met haver is Rusland aan de markt.

Ondanks de geringe verscheppingen is ook voor voedergranen in de meeste landen de kooplust geringer dan in de twee voorafgaande weken. De zeer lage raming van den Argentijnschen maïsoogst, die op ruim 13½ miljoen quarters 25 pCt. kleiner is dan het resultaat van 1922 heeft wel aanvankelijk eenigen indruk gemaakt aan de Engelsche markt, doch de omzet bleef ten slotte slechts klein, zoowel voor spoedige La Platamaïs als op aflading. Dit geldt ook voor de vastelandsche markten, behalve Antwerpen, waar voor afgeladen partijen van den nieuwen oogst wegens gering aanbod een hooge premie werd betaald en ook voor ouden oogst goede vraag bestond. Ook kwamen naar Ant-

Noteeringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Ayres			Soorten	23 April 1923	16 April 1923	24 April 1922
	Tarwe Mei	Mats Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Mats Juni	Lijnzaad Mei				
21 Apr. '23	124 ⁷ / ₈	78 ¹ / ₈	45 ⁵ / ₈	12,15 ²	8,50	22,15 ²	Tarwe* ¹⁾	13,90	13,75	15,25
14 „ '23	126 ⁵ / ₈	80 ⁷ / ₈	46 ¹ / ₈	11,95	8,75 ¹⁾	21,60	Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	11,40	11,—	14,—
21 Apr. '22	145 ¹ / ₂	61 ⁹ / ₁₆	38	13,75	8,25	21,85	Mais (La Plata) ²⁾	219,—	220,—	239,—
21 Apr. '21	127 ¹ / ₂	59 ³ / ₈	39	15,70	7,55	14,05	Gerst (48 lb. malting) . . . ²⁾	188,—	192,—	225,—
21 Apr. '20	285	173	97 ³ / ₄	23,30	10,20	28,15	Haver (38 lb. White cl.) . . ¹⁾	10,80	10,90	11,25
20 Juli '14	82	56 ² / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	10,85	11,25	16,85
							Lijnzaad (La Plata) ³⁾	468,—	470,—	475,—

¹⁾ per Mei. ²⁾ per Juni.

¹⁾ p. 100 KG. ²⁾ p. 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG.
*) Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	15/21 April 1923	Sedert 1 Jan. 1923	Overeenk. tijdvak 1922	15/21 April 1923	Sedert 1 Jan. 1923	Overeenk. tijdvak 1922	1923	1922
Tarwe	12.711	229.270	231.894	—	17.811	23.077	247.081	254.971
Rogge	1.710	144.400	15.590	—	435	—	144.835	15.590
Boekweit	195	4.170	8.058	—	—	—	4.170	8.058
Mais	4.740	204.243	345.668	—	31.802	53.253	236.045	398.921
Gerst	2.850	48.859	38.081	—	4.127	2.505	52.986	40.586
Haver	1.425	26.898	27.767	—	533	50	27.431	27.817
Lijnzaad	5.076	47.309	53.144	—	41.147	41.833	88.456	94.977
Lijnkoek	4.127	68.110	56.775	—	—	1.547	68.110	58.322
Tarwemeel	1.662	23.646	16.241	—	3.377	3.245	27.023	19.486
Andere meelsoorten	—	555	4.144	—	—	1.460	555	5.604

werpen enkele zaken in ladingen van den nieuwen oogst tot stand en werden daar parcels April/Mei en Mei/Juni verhandeld. De maïsprijs in Argentinië bleef goed gehandhaafd, daar aanvankelijk regen den aanvoer van nieuwe maïs weder verhinderde. De laatste dagen wordt echter gunstig weder voor den maïsoogst gemeld en de prijs daalde 5 centavos per 100 KG. Aanbod van nieuwe maïs in spoedige posities blijft beperkt en de verschepingen waren weder zeer klein. Zij bedroegen 11.000 ton en daar de vorige week slechts 5000 ton verladen werd, dient voorloopig in Europa met zeer beperkt aanbod van ronde maïs gerekend te worden. Van den Donau wordt wel geregeld afgeladen, doch ook daar overtreffen de wekelijkse hoeveelheden de 10.000 ton niet, waarvan het grootste gedeelte voor de Middellandsche Zee bestemd is. Ook Noord-Amerika verscheept zeer weinig maïs. Wel kan bij de heropening der Canadeesche scheepvaart misschien eenige vermeerdering worden verwacht, doch het ziet er niet naar uit, dat de verschepingen weder den omvang zullen verkrijgen van 1922, toen in dezen tijd van het jaar 4 a 500.000 quarters per week verscheept werden, tegenover nu reeds eenige weken weinig meer dan 100.000 en deze week zelfs slechts 80.000 quarters, waarvan bijkans de helft naar Nederland. De aanvoeren aan de markten der Vereenigde Staten blijven klein, hetgeen echter niet verhinderde, dat Chicago deze week na de sterke prijsverhoging van den laatsten tijd overwegend flauw was, gedeeltelijk wegens winstneming. De week sloot op 23 April met een vaste markt en op prijzen, die tegenover den 16den voor den Meitermijn $\frac{1}{4}$ cent per 56 lbs. lager, voor Juli evenveel hooger waren. In Engeland steeg wegens geringe voorraden de prijs voor spoedige maïs en voor stoomende La Plata bestond herhaaldelijk goede vraag, terwijl ook Noord-Amerikaansche in prijs kon stijgen. Nieuwe inkoop kwamen daarin echter weinig tot stand.

Zuid-Afrika blijft geregeld aan de markt, doch bij de algemeen rustige markten verminderde daarin bij weinig veranderde prijzen de omzet. Duitsland heeft kleine voorraden van maïs, doch de loop van den markenkoers maakte de zaken zeer bezwaarlijk. Hetzelfde geldt voor gerst. Voor dit artikel bleven Nederland en België de belangrijkste koopers, doch de vraag verminderde in den loop der week sterk, behalve toen door lagen stand van den frankenkoers Nederland voordeelich loco en stoomende partijen Donaugerst te Antwerpen kon kopen. De prijs in vergelijking met maïs vermeerderd vooral in Nederland het gerstverbruik, doch in Engeland is dat slechts in geringe mate het geval. Daar blijft gerst een klein artikel.

Haver werd weder zeer weinig afgeladen, ofschoon de vraag in Europa vrij goed is. De Engelsche vraag was soms zeer bevredigend en ook op het vasteland stijgt de belangstelling voor haver. Van Noord-Rusland kwamen eenige zaken naar Nederland en Duitsland tot stand.

Nederland. Reeds vermeldde wij, dat hier voor de gewone behoefte geregeld La Plata en nu en dan Canadeesche tarwe werd gekocht. In rogge is de omzet niet groot.

Voor voedergranen verminderde de vraag en in de laatste dagen der week was zij miniem. Noord-Amerikaansche maïs wordt belangrijk beneden de pariteit van het uitvoerland aangeboden, daar voor de toch niet groote verschepingen zeer onvoldoende belangstelling bestaat. In April is geringe kooplust voor voedergranen trouwens geen ongewoon verschijnsel, ofschoon het koude, droge weder een zoo sterke afname der vraag als zich nu voordoet, nauwelijks zou doen verwachten.

SUIKER.
NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Mei	Londen			New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per Juni/Juli	Amer. Granulated c.i.f. April/Mei	
19 Apr. '23	40 ⁷ / ₈	Sh. 68/9	Sh. 29/-	Sh. 36/-	\$ cts. 8,03 ¹⁾
12 „ '23	39 ⁷ / ₁₆	67/3	27/9	35/6	7,66
19 Apr. '22	23 ¹¹ / ₁₆	53/-	18/-	20/3	3,95
19 Apr. '21	—	72/6	27/-	38/-	5,64
4 Juli '14	11 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,26

¹⁾ Nom.

Het evenement van de afgelopen week was de Regeeringsverklaring in Amerika, dat er maatregelen genomen zullen worden tegen de speculatie in New York. Dit bericht beïnvloedde de verschillende markten een oogenblik en prijzen brokkelden gevoelig af, doch New York zelf toonde al spoedig zich niet al te zeer aan deze verklaring te storen en prijzen konden zich, dank zij de meer en meer veld winnende opinie, dat de Cuba-oogst zal tegenvallen, herstellen. Indien het de regering werkelijk zoude gelukken de speculatie tegen te gaan, kan dit tot eene stabilisatie der markt leiden zonder aan de krachtige positie van het artikel afbreuk te doen. Intusschen vonden wederom belangrijke inkoopplaats door raffinadeurs tot prijzen olopend tot d.c. 6,12 $\frac{1}{2}$ c. & f. New York, waarna Cubaplanters zich terugtrokken. Voor het bekend worden van bovengenoemd bericht waren prijzen voor Mei d.c. 6,30; Juli d.c. 6,52; September d.c. 6,66 en December d.c. 6,28, waarna zij terugliepen tot resp. d.c. 6,—, d.c. 6,21, d.c. 6,35 en d.c. 5,95, doch zich dan weder herstelden. De slotnoteeringen waren voor Spot Centrifugals d.c. 7,91, voor Mei d.c. 6,33, Juli d.c. 6,57, September d.c. 6,69 en voor December d.c. 6,19.

De laatste Cuba-statistiek luidt als volgt:

	1922	1922	1921
	tons	tons	tons
Weekontvangsten 14 April	157.696	194.759	151.687
Tot. sed. 1 Dec.-14 April . . .	2.402.981	1.828.400	1.877.578
Aantal werk. fabrieken . . .	137	178	196
Weekexport 14 April	108.318	115.564	94.704
Tot. exp. 1 Jan.-14 April . . .	1.675.813	1.068.738	968.478
Tot. voorraad op 14 April . .	727.174	1.039.342	954.368

In Engeland verhoogden raffinadeurs hunne prijzen

deze week weer eenige malen, zoodat thans totaal sh. 1/6 meer betaald wordt.

Op Java bleef de markt vrijwel onveranderd. De totale verkoopen der V. J. S. P. bedragen tot dusver uit oogst 1923 ongeveer 25 miljoen picols en uit oogst 1924 bijna 7 miljoen picols. Voor 1924 werden het laatst prijzen van f 16 voor Superieur en f 15 voor No. 16 en hooger en Muscovados betaald.

De afschepingen van Java gedurende de eerste drie maanden van 1923 bedroegen, vergeleken met het voorafgaande jaar:

	1923	1922
Januari	165.000 tons	100.000 tons
Februari	33.200 „	38.770 „
Maart	48.449 „	12.000 „

Hier telande was de stemming zeer geanimeerd met groote omzetten. Bij opening der markt vertoonden de noteringen de volgende cijfers:

April f 39,62½; Mei/Juni f 39,87½; Augustus f 37,75 en Dec. f 29,62½, terwijl tot circa f 0,37½ tot f 0,50 lager tevergeefs werd geboden. Later kwamen er afdoeningen tot stand tot prijzen resp. f 41,75, f 41,87½, f 39,— en f 31,—. In verband met het bovenbedoelde Gouvernementsbericht uit Amerika volgde de markt hier New York en liepen prijzen gevoelig terug. De markt sloot met de volgende prijzen:

April	f 41,50
Mei/Juni	„ 40,50
Augustus	„ 38,37½
December	„ 30,25

De omzet bedroeg bijna 12.000 tons. De opnieuw vastere berichten uit Amerika veroorzaakten Maandag op de termijnmarkt eene nieuwe rijzing en Augustus werd o.a. met f.40,— betaald.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 11 April 1923.

Na de groote liquidaties in Liverpool en New York zijn prijzen van Amerikaansche katoen opnieuw vaster en zijn deze weer bijna dagelijks gestegen in verband met de zeer sterke statistische positie en de minder gunstige berichten omtrent den nieuwen oogst. De zichtbare voorraad is nu 1¼ miljoen balen kleiner dan het vorig jaar, terwijl het verbruik ongeveer gelijk blijft en dit nog niet schijnt te verminderen. Men zou dus zeggen, dat dit verbruik alleen minder kan worden, indien prijzen blijven stijgen. In Liverpool is voor export nog al wat gedaan, zoodat de dagelijkse verkoopen vrij groot blijven en daardoor de markt ook vast gestemd is. Nieuwe oogstkatoen is weinig veranderd; in Egyptische katoen gaat meer om, terwijl prijzen vast blijven.

Wat Amerikaansche garens betreft, is men zeer sterk bezig om te trachten de productieprijsen te maken. Spinners zijn zeer vasthoudend en niet bereid tot goedkoopere prijzen af te geven. Het resultaat is tot nu toe niet zeer bemoedigend en er zijn slechts enkele zaken tot stand gekomen. De voorraden nemen dan ook weer toe niet tegenstaande de kleine productie, terwijl de exportvraag zeer verminderd is. Voor het Verre Oosten gaat vrijwel niets om, terwijl ook voor de meer nabije markten bijna geen orders geplaatst worden. De vraag voor bundelgarens is onbelangrijk, terwijl in cops ook weinig omgaat. De vraag naar Egyptische garens is vrij goed, zoowel voor enkele als getwijnde garens. Over het algemeen zijn prijzen ongeveer ½ d. hooger dan een week geleden.

Doekprijzen zijn bepaald hooger niet alleen voor die soorten, waarin fabrikanten orders geboekt hebben en dus niet zoo om nieuwe opdrachten verlegen zijn, doch voor alle soorten is de stemming bepaald beter. Er zijn wel aanvragen aan de markt, doch de limites zijn over het algemeen te laag. Van India bestaat belangstelling speciaal voor de bredere soorten, hoofdzakelijk prints en fancies, doch in stapels gaat slechts weinig om. De afname in India zelf is weer minder goed, waarschijnlijk door de vele pestgevallen in Delhi, waardoor de koopers uit de steden blijven. Van China zijn de berichten iets beter, doch tot nu toe zijn er nog slechts weinig zaken tot stand gekomen. Over het algemeen zijn deze week dan ook slechts weinig orders geboekt, hoofdzakelijk omdat men hier thans zeer vasthoudend is en de overzeesche markten nog weinig neiging toonen de hoogere prijzen te volgen.

Manchester, d.d. 18 April 1923.

Gedurende de afgelopen week hebben op de Amerikaansche katoenmarkt groote fluctuaties plaats gevonden en door den drang om te verkoopen zijn prijzen in Liverpool ruim ½ d. per lb gedaald. De vraag naar voorradige katoen in Amerika is minder geworden, maar de vrees voor een laten oogst in

verband met de minder gunstige weerberichten heeft de markt weer iets vaster gestemd. Voorraden aan de fabrieken in Amerika zijn een half miljoen balen grooter dan verleden jaar, maar daar het verbruik thans ook grooter is, had dit niet veel invloed op de markt. Egyptische katoen blijft goed gevraagd, doch prijzen zijn ook ongeveer ½ d. per lb lager.

Prijzen van Amerikaansche garens zijn gedeeltelijk onveranderd gedeeltelijk ongeveer ½ d. per lb lager dan een week geleden, maar er komen slechts weinig zaken tot stand. De marge voor Spinners is bepaald beter, maar het ziet er wel naar uit, of zelfs de thans zeer verminderde productie niet wordt afgenomen. Men moet dus maar afwachten, wie deze politiek het langst kan volhouden, de koopers of de verkoopers, want er gaat nu slechts heel weinig om. Ook voor Egyptische garens is de belangstelling verminderd, terwijl in bundelgarens niets verkocht wordt en fabrikanten daarvan hun productie moeten stopzetten. Zaken met Indië en China staan vrijwel stil en ook de kleinere markten koopen slechts weinig. De Europeesche zaken lijden door de lage wisselkoersen, daar verschillende Europeesche Spinners goedkoopere offereeren dan de Engelsche fabrieken.

De prijs van ruwe katoen en het vertrouwen in tegenwoordige prijzen van manufacturen zijn de heerschende factoren wat de doekmarkt betreft. Op lagere prijzen is slechts weinig kans, daar zoowel Spinners als Wevers nog met verlies werken. Deze week zijn echter weinig zaken tot stand gekomen en vooral voor stapels bestaat geen belangstelling. In fancies is wat meer gedaan voor de verschillende markten in het Verre Oosten. De prijzen in Manchester blijven merkwaardig vast, maar het vertrouwen is eenigszins geschokt, door de groote fluctuaties van katoenprijzen, hoewel deze tot nu toe slechts weinig invloed op de doekprijzen in de Manchestermarkt hebben gehad.

	11 April	18 April	Oost. koersen.	10 April	17 April
Liverpoolnoteringen.			T.T. op Indië	1¼	1¼
F.G.F. Sakelarides	17,75	17,35	T.T. op Hongkong	2/3½	2/3¾
G.F. No. 1 Oomra	9,50	9,00	T.T. op Shanghai	3/2½	3/2¾

Noteering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	21 Apr. '23	14 Apr. '23	7 Apr. '23	21 Apr. '22	21 Apr. '21
New York voor Middling ...	27,60 c	28,75 c	30,— c	18,05 c	12,10 c
New Orleans voor Middling	27,50 c	28,63 c	29,50 c	16,88 c	11,— c
Liverpool voor "Fy Middling	15,28 d ¹	16,05 d ²	15,98 d ³	10,26 d	8,02 d

¹) 20 April 1923. ²) 13 April 1923. ³) 6 April 1923.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen)

	1 Aug. '22 tot 20 April '23	Overeenkomstige perioden	
		1921-'22	1920-'21
Ontvangsten Gulf-Havens.	4359	3685	4053
„ Atlant.Havens	1061	1431	1204
Uitvoer naar Gr. Britannië	1229	1252	1304
„ „ 't Vasteland	2092	3351	2635
„ „ Japan	—	—	—

Voorraden in duizendtallen	20 April '23	21 April '22	22 April '21
Amerik. havens	496	967	1465
Binnenland	624	1026	1529
New York	58 ¹	83	125
New Orleans	148 ¹	257	400
Liverpool	822	870	.970

¹) 13 April 1923.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
21 April 1923	1)	1)	1)	1)	1)
14 „ 1923	970.000	23.500	1.681.000	23.400	5 ²³ / ₃₂
7 „ 1923	1.025.000	22.875	1.739.000	23.500	5 ¹⁷ / ₃₂
21 April 1922	1)	1)	1)	1)	1)

Ontvangsten.

Data	Rto		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
21 April 1923....	6.000	2.331.000	29.000	6.223.000
21 April 1922....	41.000	3.355.000	152.000	7.070.000

1) Feestdag.

RUBBER.

De prijsdaling was in de afgelopen week bijzonder groot. Er vonden op de Londensché termijnmarkt zeer groote likwidaties plaats, waardoor de prijzen geleidelijk afbrokkelden. Het slot is zeer flauw en de slotnoteeringen op de termijnmarkt zijn:

			einde voorafgaande week:	
Prima Crepe	April... 91	ct.	91	ct.
" "	Mei/Juni. 91½	"	92½	"
" "	Juli/Sept. 91½	"	94	"
Smoked Sheets	April... 91	"	93	"
" "	Mei/Juni. 91½	"	93½	"
" "	Juli/Sept. 91½	"	95½	"

23 April 1923.

COPRA.

De markt opende onveranderd en bleef aanvankelijk vast gestend. Tegen het einde der berichtperiode liepen de prijzen niet onbelangrijk terug. Het slot is flauw.

De noteeringen zijn:

Java f.m.s. stoomend	f 36,—
" Februari/April afl.	" 35½
" Maart/Mei	" 35,—
" April/Juni	" 34¾

23 April 1923.

VETTEN EN OLIËN.

(Ontleend aan „Cerealia”).

Oleo oil. Zeer vast. Stoomende en Mei-aflading eerste soorten gedaan tot f 84,—, tweede soorten tot f 75/76. Later werd voor eerste soorten Mei-aflading f 85/87, voor tweede soorten Mei/Juni-aflading f 79,— gevraagd.

Premier Jus vast. Loco Zuid-Amerikaansche Extra's tot f 57/57½, stoomend tot f 57/58 gedaan. Tweede soorten afgedaan tot f 55½/f 56½ voor loco partijen en f 56,— voor stoomende partijen. Op aflading werd gedaan April/Mei eerste soort tot f 58,—. Ten slotte werden La Plata Extra's op aflading op f 59,— en tweede soorten op f 57½ gehouden.

Noord-Amerikaansche Extra's Mei-aflading tot f 79½ gedaan.

Loco Zuid-Amerikaansche Extra's f 58¾, tweede soort f 57,—.

Loco tweede soort Noord-Amerikaansche f 72,—; stoomende Noord-Amerikaansche Extra's f 79½.

Zuid-Amerikaansche Extra's, in kratten, stoomend f 59,—.

Stearine. Noord-Amerikaansche Oleo Stearine prompte aflading tot f 63½ gedaan, later op f 64¾ gehouden.

Loco Noord-Amerikaansche f 65,—.

Rundvet. Zuid-Amerikaansch, in kisten, stoomend f 55,—.

Cooking fat. Loco noteert f 53/54.

Technische talk stil. Loco La Plata No. 2 f 46,—.

Stoomende La Plata I f 50,—; La Plata II f 46,—.

Stoomende Montevideo I f 50,—; Montevideo II f 46,—.

Neutrallard. Afgedaan Choice stoomend f 82/83, later f 83¾, op aflading gehouden op f 80½. Ladende Choice f 82,—.

Purelard lager. Aanvankelijk werden kisten April-aflading tot \$ 29% gedaan. Later werden offerten verlaagd en werd er tot \$ 28% aangeboden en gedaan. Mei-aflading, in kisten \$ 28%. Loco kisten \$ 29%, stoomend \$ 29,—.

Spek stil. Afgedaan op prompte aflading:

Short fat backs 10/12 \$ 25,—; idem 12/14 \$ 25½; idem 14/16 \$ 26½; idem 16/18 \$ 27,—; idem 20/25 \$ 28¾.

Katoenolie. Loco Wesson 55 f 63,—. Loco Engelsche katoenolie f 56,—; stoomende Engelsche Special f 59,—.

Geraff. Cocosvet. April/Mei-levering f 61,— f.o.b. binnenland.

Geraff. Soyaolie vast. April/Mei. tot £ 48,— c.i.f. Rotterdam gedaan.

Geraff. Arachideolie. Mei-levering f 65,—.

Geraff. Sesamolie. Mei-levering f 65,—.

Ruwe Cocosolie. Loco inlandsche f 58¾.

Rotterdam, 21 April 1923.

STEENKOLEN.

(Veertiendaagsch overzicht).

De in ons laatste overzicht 1) uitgesproken verwachting.

1) [Zie het nummer van 4 April. — Red.]

dat de prijzen niet heel veel meer naar boven zouden gaan is, misschien met uitzondering van de Cardiffmarkt, in het algemeen bewaarheid geworden. De prijzen blijven vast en er zijn reeds concessies te krijgen voor hen, die zich over een langere periode wenschen te dekken.

De moeilijkheden met de mijnwerkers zijn op het oogenblik in een rustiger stadium gekomen en er wordt weder allerwege gewerkt.

Amerika schijnt niet van plan het als gevolg van de Ruhrbezetting veroverde terrein zoo spoedig prijs te geven en van daar uit worden prijsverlagingen voor kolen gerapporteerd.

De prijzen zijn op het oogenblik als volgt:

Northumberland, ongezeefde	f 23,25
Durham, ongezeefde	„ 23,50
Cardiff, ongezeefde	„ 25,75
Schotsche, gezeefde	„ 21,—
Gietcokes	„ 49,—

alles per ton van 1000 KG., franco Rotterdam/Amsterdam.

Markt vast.

24 April 1923.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Koper Standaard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
23 April 1923..	72.17/6	81.5/-	212.17/6	26.-/-	33.17/6
16 „ 1923..	73.10/-	81.2/6	214.2/6	27.7/6	35.—
9 „ 1923..	73.5/-	82.5/-	213.17/6	27.17/6	33.17/6
5 „ 1923..	75.12/6	83.5/-	219.2/6	28.5/-	36.2/6
25 April 1922..	59.10/-	65.10/-	153.7/6	24.2/6	27.5/-
20 Juli 1914..	16.-/-		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
16-21 April 1923	—	16/6 2	12 c 1	2/6	29/8	29/8
9-14 „ 1923	—	17/- 2	11 c 1	2/4 3	27/3	27/3
17-22 April 1922	—	—	13 c 1	4/3	29/6	29/6
18-23 April 1921	—	—	—	6/3	40/6	40/6
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/2	1/11 1/2	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rioier	Rotterdam	Gothenburg
16-21 April '33	6/9	10/9	11/3	13/6	6/-	8/6
9-14 „ '23	7/-	11/-	12/3	13/6	6/3	7/3
17-22 April '22	6/6	13/-	14/3	16/6	5/3	8/-
18-23 April '21	—	17/6	—	17/6	6/3	—
Juli 1914	fr. 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
16-21 April 1923..	29/3	32/6	35/-	35/-
9-14 „ 1923..	29/10	32/6	35/-	35/6
17-22 April 1922..	20/3	27/6	35/-	27/6
18-23 April 1921..	—	32/6	—	32/6
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Amer. cents p. 100 lbs. 2) per ton d.w.

RIJNVAART.

Week van 15—21 April 1923.

De aanvoeren van zeezijde waren zeer gering. Ruimte in alle soorten ruimschoots beschikbaar.

Waterstand wassend, zoodat voor den Bovenrijn zonder bezwaar op M. 2,30/2,40 afgeladen kon worden.

Ertsvrachten naar de Ruhrhavens bedroegen in doorsnee f 0,50/0,60 met ¼ en ½ lostijd met liggeld voor oponthoud gedurende de reis eu op de bestemming 1½ cts. per ton en per dag.

Hoofdzakelijk werden voor erts naar de Ruhr Duitsche schepen gecharterd.

Daghuur naar de Rijnstations voor Hollandsche schepen 2 cts. per ton en per dag.

Het sleeploon was genoteerd volgens het 65 cts. tarief.